TÜRKİYE İŞ KURUMU

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI
BİTLİS İLİ
2021 YILI SONUÇ RAPORU

2021 YILI

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI

BİTLİS ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

BİTLİS İLİ 2021 YILI SONUÇ RAPORU

İÇİNDEKİLER

TABLOLAR LİSTESİ ..... **ii**

ŞEKİLLER LİSTESİ ..... **iii**

KISALTMALAR ..... **iv**

YÖNETİCİ ÖZETİ **1**

GİRİŞ **3**

BİRİNCİ BÖLÜM İŞGÜCÜ PİYASASI GENEL VERİLER **5**

1.1. TÜİK BÖLGESEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 5

1.2. SGK SİGORTALI VE İŞYERİ GÖSTERGELERİ 5

1.3. İŞKUR İDARİ KAYITLARI 7

1.3.1. Açık İş İlanları 7

1.3.2. İşe Yerleştirmeler 8

1.3.3. Kayıtlı İşsiz 10

1.3.4. Aktif İşgücü Programları 11

1.3.5. Pasif İşgücü Programları 14

İKİNCİ BÖLÜM İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP VERİLERİ **19**

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI SONUÇLARI **19**

2.1. İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM 21

2.2. AÇIK İŞLER 35

2.3. TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 43

2.4. GELECEK DÖNEM İSTİHDAM BEKLENTİLERİ 47

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM SONUÇ VE DEĞERLENDİRME **50**

EKLER **54**

4.1. 2021 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞLETME BİLGİ FORMU 54

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: 2020 Yılı TÜİK Bölgesel İşgücü Göstergeleri 5
Tablo 2: 2021 Yılı Ağustos Ayı SGK İşyeri İstatistikleri 6
Tablo 3: 2021 Yılı Ağustos Ayı SGK Sigortalı İstatistikleri 7
Tablo 4: 2021 yılında (Ocak-Ekim) Açık iş sayısı en yüksek olan meslekler 8
Tablo 5: 2021 yılında (Ocak-Ekim) İşe yerleştirme sayısı en yüksek olan meslekler 9
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşbaşı Eğitim Programı Yararlanıcı Sayıları 12
Tablo 7: 2021 Yılı Ocak-Ekim Dönemi İEP (Yararlanıcı Sayısına Göre İlk 10 Meslek) 12
Tablo 8: Yıllar İtibariyle Mesleki Eğitim Kursları ve Kursiyer Sayıları 13
Tablo 9: 2021 Yılı Ocak-Ekim Dönemi MEK (Kursiyer Sayısına Göre İlk 10 Meslek) 14
Tablo 10: KÇÖ ve NÜD Ödeme Yapılan Kişi Sayıları ve Ödeme Tutarları 17
Tablo 11: Araştırma Kapsamında Veri Derlenen İşletme Sayısı 21
Tablo 12: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları 30
Tablo 13: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 33
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletme Oranı 35
Tablo 15: Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması 38
Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayıları 38
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Arama Kanalları 39
Tablo 18: Açık İşi olan Meslekler İçin Talep Edilen Beceri Sırası 40
Tablo 19: Tercih Edilen Cinsiyete Göre En Fazla Açık İşi Olan Meslekler 42
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayıları 43
Tablo 21: Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler 45
Tablo 22: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri 47
Tablo 23: Sektörlere Göre Beklenen İstihdam Değişimi 48
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Beklenen İstihdam Değişimi 48
Tablo 25: En Fazla Net İstihdam Artış ve Azalışı Beklenen Meslekler 49

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllar İtibariyle İŞKUR Açık İş Sayıları 8
Şekil 2: Yıllar itibariyle İŞKUR işe yerleştirme sayıları 9
Şekil 3: Yıllar İtibariyle İŞKUR Kayıtlı İşsiz Sayıları 10
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Kişi Sayıları 17
Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı 22
Şekil 6: Part-time Çalışanı Olan ve Olmayan İşletmelerdeki Kadın Çalışan Oranı (%) 23
Şekil 7: Sektörlere Göre Vardiyalı Çalışma Yapılan İşletmelerin Oranı 24
Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapılan ve Yapılmayan İşletmelerdeki Kadın Çalışan Oranı (%) 25
Şekil 9: Sektörlere Göre İhracat Yapan İşletmelerin Oranı 26
Şekil 10: Sektörlere Göre Ar-Ge Çalışması Yapan İşletmelerin Oranı 27
Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçerisinde Yatırım Planlayan İşletmelerin Oranı (%) 28
Şekil 12: Yatırım Planlayan İşletmelerin Planlanan Yatırım Türleri (%) 28
Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin Oranı 29
Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri 30
Şekil 15: Salgının Mevcut İş Yoğunluğuna Etkisi 31
Şekil 16: Pandemi Nedeniyle İşleri Azalan İşletmelerin Beklenen Toparlanma Süresi 32
Şekil 17: Esnek Çalışmanın Verimliliğe Etkisi 32
Şekil 18: Mevcut Açık İşler İçin Cinsiyet Tercihi 36
Şekil 19: Mevcut Açık İşler İçin Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 37
Şekil 20: Mevcut Açık İşlerin Aranma Kanalı 37
Şekil 21: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısının Dağılımı 44
Şekil 22: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri 45

KISALTMALAR

ÇSGB	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
KÇÖ	Kısa Çalışma Ödeneği
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
NÜD	Nakdi Ücret Desteği
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
TGÇM	Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

Tüm Dünya ekonomileri korona virüs salgınından önemli derecede etkilenmiş ve geçtiğimiz iki yıl insanlık tarihi için sıra dışı bir dönem olarak tarihteki yerini almıştır. 2020 yılında işgücü talebi; belirsizlikler ve üretimde yaşanan düşüş nedeniyle azalırken eş zamanlı olarak işgücü arzında da azalma gözlendi. 2021 yılında ise işgücüne katılımda kısmi iyileşmeler gözlenmiştir. Tedbirlerin esnetilerek normalleşme yönünde atılan adımların etkisi ile istihdamda bir önceki yıla kıyasla 2021 yılında artış gözlenmiştir. 2021 yılının ikinci yarısına ilişkin güçlü toparlanma beklentilerine rağmen, virüsün yeni varyantlarının ortaya çıkması neticesinde küresel ekonomiye dair belirsizlikler tekrar ön plana çıkmıştır. Salgın nedeniyle küresel çapta sosyo-ekonomik kırılganlıklar artmıştır. Salgının uzun dönemli etkileri için ise endişeler söz konusudur.

İşgücü piyasasını emeğini arz eden çalışma istek ve arzusundaki kişiler ile emeği talep eden işverenler oluşturmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönüne ilişkin veriler ülkemizde ÇSGB, İŞKUR, TÜİK ve SGK gibi kurumların idari kayıtları ve istatistikleri aracılığı ile yayınlanmaktadır. Özellikle TÜİK tarafından her ay yayınlanan ve Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarına ilişkin sonuçları içeren arz yönlü veriler kamuoyunda yakından takip edilmektedir.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise İŞKUR'un idari kayıtları ile işgücü piyasası araştırması ve açık iş istatistikleri araştırmaları kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının arz ve talep boyutunu birlikte analiz etmek amacıyla hazırlanan bu rapor, Bitlis İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir.

2021 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 115 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmeler 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler olup il genelinde toplam 17 sektör araştırma kapsamında yer almaktadır. Bitlis ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 7.410 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bazında ise 5.290 çalışan erkeklerden, 2.121 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Bitlis ilinde araştırma kapsamında yer alan işletmelerin içinde, pandemi döneminde işlerinin "azaldığını" veya "çok azaldığını" belirten işletmelerin oranı yüzde 62,3 seviyesindedir.

Bitlis ilinde açık iş oranı yüzde 1,1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,3 olup, Bitlis ili açık iş oranı bakımından Türkiye ortalamasının gerisindedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 7,0 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler

sektörüdür. Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu meslek grubunda araştırma döneminde 45 kişilik açık iş mevcuttur. Bitlis ilinde en fazla açık işi olan ikinci meslek grubu; Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubudur. İl genelinde açık işlerin içinde herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmeyen açık işlerin payı yüzde 44,3 düzeyindedir.

Bitlis ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bitlis ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Dokuma Konfeksiyon Makineci mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği ise Düz Dikiş Makineci mesleği takip etmektedir. Eleman teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada "Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması" yer almaktadır.

Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 13,8'i bir yıl sonrası için istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Bitlis ilinde istihdamın artacağını öngören işverenlerin oranı ise yüzde 24,6 seviyesindedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 1,6 iken bu oran Bitlis ilinde yüzde 1,8 düzeyindedir.

İşgücü piyasasının mevcut durumunu görebilmek ve gelecek dönem eğilimlerini öngörerek veriye dayalı sağlıklı kararlar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla İşgücü Piyasası Araştırması Bitlis İli 2021 Yılı Sonuç Raporu hazırlanmıştır.

GİRİŞ

Geçtiğimiz iki yıl tüm Dünya'da Korona virüs salgınının yaşandığı ve ekonomilerin çok büyük bir sınavdan geçtiği bir dönem olmuştur. Tüm Dünya ülkelerinde salgının sosyo-ekonomik etkileri ağır bir şekilde gözlenmektedir. Öncelikle Asya kıtasında başlayan üretim düşüşü 2021 yılında Dünya genelinde tüm tedarik zincirlerinde yaşanmaya başlamıştır.

Yalnızca işsizlik oranlarına bakmak, COVID-19'un işgücü piyasası üzerindeki etkilerini gerçekte olduğundan çok daha az göstermektedir. Çoğu ülkede olduğu gibi ülkemizde de 2020 yılında işgücüne katılım ve istihdam azalmıştır. Bunun yanında istihdamda olanların ortalama çalışma sürelerinde ciddi düşüşler gözlenmiştir. Ayrıca geçtiğimiz iki yıl esnek ve uzaktan çalışmanın oldukça yaygın kullanıldığı dönemler olmuştur. 2021 yılı ortasından itibaren atılan normalleşme adımları ile birlikte bir önceki yılın salgın nedeniyle işgücü piyasasındaki olumsuz etkileri kısmen giderilmiştir. Temmuz ayı itibariyle salgın nedeniyle gerçekleştirilen Kısmi Çalışma uygulamalarına son verilmiş, işten çıkarma yasakları kaldırılmıştır. Özellikle Turizm, Konaklama ve Yiyecek sektörlerinde normalleşme adımlarının etkisi ile hareketlilik gözlenmiştir. İşgücü piyasasına ilişkin talep yönlü veriler, sektörler özelinde incelenmelidir. Gelecek dönem istihdam politikalarının şekillenmesi için araştırma verileri oldukça önem arz etmektedir.

İşgücü Piyasası Araştırması Bitlis İli 2021 Yılı Sonuç Raporu; işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevcut durumunu analiz etmekte ve işverenlerin gelecek beklentilerini ortaya koymaktadır. Politika yapıcılar ve yerel yönetimler tarafından işgücü piyasası ile ilgili kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ile projelerin etkinliğinin artırılması noktasında 2021 yılı araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Bitlis İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacağı düşünülen önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işverenlerin ve işgücünün; piyasaya sundukları emeğin ve piyasadan beklentilerinin iyi analiz edilmesi politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyileştirmek ve işgücü politikalarını bu dengenin sürdürülebilir olmasını sağlayacak şekilde tesis etmek, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her kurum ve kuruluşun amaçlarını oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Araştırması Bilgi Formları aracılığıyla işverenlerle görüşerek İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Pandemi nedeniyle 2021 yılı saha çalışması hibrit yöntemle (yüz yüze, elektronik ortamda veya telefonla görüşülerek) gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma vasıtasıyla Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar İl Müdürlükleri ve Hizmet Merkezlerimiz tarafından 2007 yılından itibaren düzenli olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2021 yılı için Bitlis ilinde 22 Mart-30 Nisan 2021 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu hazırlanmıştır. Raporla birlikte İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları analiz edilerek Bitlis ilinde işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI GENEL VERİLER

1.1. TÜİK BÖLGESEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

TÜİK tarafından düzenli olarak uygulanmakta olan Hanehalkı İşgücü Anketi istihdam edilenlerin iktisadi faaliyet, meslek, işteki durum ve çalışma süresi hakkında; işsizlerin ise, iş arama süresi ve aradıkları meslek ve benzer özellikleri hakkında bilgi derlemek amacıyla uygulanmakta olup, ülkedeki işgücü piyasasının özellikleri hakkında bilgi veren (arz yönüyle) temel veri kaynağıdır. 2013 yılı ve öncesinde il düzeyinde işgücü istatistikleri elde edilirken, sonrasında Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması kapsamında 1. ve 2. düzeyde bölgesel istatistikler elde edilmektedir. 2014 yılından itibaren bölgesel düzeyde elde edilen istatistikler yıllık olarak TÜİK'in internet sitesinde yayınlanmaktadır. 2022 yılından itibaren aylık istatistiklerin bölgesel düzeyde açıklanabilmesi için TÜİK tarafından çalışmalar sürdürülmektedir.

Tablo 1: 2020 Yılı TÜİK Bölgesel İşgücü Göstergeleri

TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari)	Toplam	Kadın	Erkek
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus (Bin Kişi)	1.417	702	715
İşgücü (Bin Kişi)	675	183	492
İstihdam edilenler (Bin Kişi)	516	141	375
İşsiz (Bin Kişi)	160	42	117
İşgücüne dahil olmayan nüfus (Bin Kişi)	742	519	223
İşgücüne katılma oranı (%)	47,6	26,1	68,8
İstihdam oranı (%)	36,4	20,1	52,4
İşsizlik oranı (%)	23,6	23,1	23,8

Bitlis ilinin dahil olduğu 2. Düzey Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari) olarak tanımlanmıştır. Tablo 1'de yer alan verilere göre Bölgemizde yaklaşık nüfus 1.417.000 kişi iken işgücü katılma oranı yüzde 47,6 seviyesindedir. İşsizlik oranı ise 2020 yılında bölgemizde yüzde 23,6 olarak gerçekleşmiştir.

1.2. SGK SİGORTALI VE İŞYERİ GÖSTERGELERİ

Sosyal Güvenlik Kurumu her ay düzenli olarak sigortalı istatistiklerini yayınlamaktadır. Bu istatistikler kapsamında illere ait detaylı sigortalı sayıları ve 4a sigortalı çalışanı olan işyeri sayıları elde edilmektedir.

Tablo 2: 2021 Yılı Ağustos Ayı SGK İşyeri İstatistikleri

İşyeri Büyüklüğü	İşyeri Sayısı	Sigortalı Sayısı
1 Kişi	1.099	1.099
2-3 Kişi	872	2.074
4-6 Kişi	499	2.341
7-9 Kişi	184	1.437
10-19 Kişi	272	3.767
20-29 Kişi	119	2.860
30-49 Kişi	91	3.333
50-99 Kişi	59	4.233
100-249 Kişi	38	5.916
250-499 Kişi	15	5.180
500-749 Kişi	3	1.900
750-999 Kişi	1	854
1000+ Kişi	1	1.188
Toplam	**3.253**	**36.182**

Ülkemizde 4a zorunlu sigortalı istihdam eden işyerleri çalışan sayısına göre incelendiğinde 1-9 çalışanı olan işyerlerinin oldukça yoğun olduğu gözlenmiştir. Benzer durum 81 ilimizde gözlenmektedir.

Bitlis ilinde 2021 Ağustos dönemi SGK verilerine göre zorunlu 4a sigortalı istihdam eden işyeri sayısı 3.253 seviyesindedir. Bu işyerlerinde toplam 36.182 sigortalı istihdam edilmektedir. 1-9 arası çalışanı olan işyerlerinin ilimizdeki oranı yüzde 81,6 düzeyindedir. İlimizde 100 ve üzeri çalışanı olan işyeri sayısı 58 iken bu işyerlerinde toplam 15.038 çalışan istihdam edilmektedir.

Tablo 3: 2021 Yılı Ağustos Ayı SGK Sigortalı İstatistikleri

Gösterge	Sayı/Tutar
İşyeri Sayısı	**3.253**
Kamu	296
Özel	2.957
Sigortalı Sayısı	**36.182**
Kamu	14.305
Özel	21.877
Erkek	29.102
Kadın	7.080
Ortalama Aylık Kazanç	**₺ 5.025,0**
Kamu	₺ 6.462,3
Özel	₺ 3.987,7
Erkek	₺ 4.985,6
Kadın	₺ 5.195,6

Bitlis ilinde 2021 Ağustos ayı itibariyle bildirimi yapılmış 4a zorunlu sigortalı sayısı toplam 36.182 kişi iken kadın sigortalı sayısı ise 7.080 düzeyindedir. İlimizde kamuda istihdam edilen 4a zorunlu sigortalı oranı yüzde 39,5 iken özel sektörün payı yüzde 60,5 seviyesindedir. 4a zorunlu sigortalıların sigorta primine esas aylık ortalama kazancı 5.025 TL'dir. 2021 Ağustos ayı itibariyle Erkek sigortalıların ortalama kazancı ilimizde kadınların kazancından düşüktür.

1.3. İŞKUR İDARİ KAYITLARI

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlesine sunmuş olduğu hizmetlerin verilerinden oluşmaktadır. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu ve meslek bilgisi gibi oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir. Ayrıca pandemi nedeniyle oldukça önem kazanan kısa çalışma ödeneği verilerine ve Korona salgınının etkilerini hafifletmek için devreye alınan nakdi ücret desteği verilerine de bu bölümde yer verilmiştir.

1.3.1. Açık İş İlanları

Açık işler; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihitiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllar İtibariyle İŞKUR Açık İş Sayıları

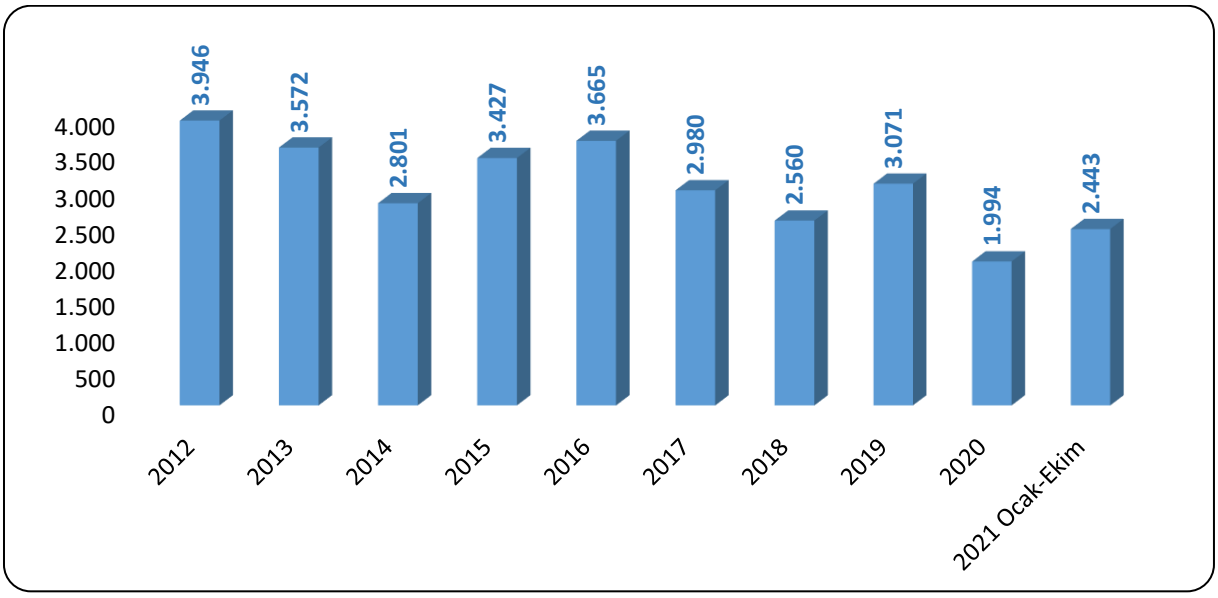

Tablo 4: 2021 yılında (Ocak-Ekim) Açık iş sayısı en yüksek olan meslekler

Meslek	Açık İş Sayısı
Dokuma Konfeksiyon Makineci	850
Beden İşçisi (Genel)	738
Konfeksiyon İşçisi	488
Elektrik Tesisatı Ve Pano Montörü Teknisyeni	174
Erkek Üst Giysileri Dikim Elemanı	50
Makineci (Dikiş)	50
Servis Komisi	20
Beden İşçisi (İnşaat)	17
Motosikletli Kurye	10
Model Makineci (Dokuma, Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	6

Bitlis ilinde 2021 yılı Ocak-Ekim döneminde 2.443 kişilik açık iş ilanı, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 850 açık iş ile Dokuma Konfeksiyon Makineci mesleği bulunmaktadır. Toplam açık iş sayısı içerisinde bu mesleğin payı yüzde 34,8 seviyesindedir. Bu mesleği Beden İşçisi (Genel) ve Konfeksiyon İşçisi meslekleri takip etmektedir.

1.3.2. İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını ve işgücü piyasasındaki önemini büyük ölçüde arttırmıştır. 2020 ve 2021 yıllarında ise salgının işgücü piyasası üzerindeki olumsuz etkileri

genel olarak Kurum istatistiklerinde de gözlenmiştir. Şekil 2'de yıllar itibariyle Kurumun Bitlis ilinde işe yerleştirmeye aracılık sayıları görülebilmektedir.

Şekil 2: Yıllar itibariyle İŞKUR işe yerleştirme sayıları

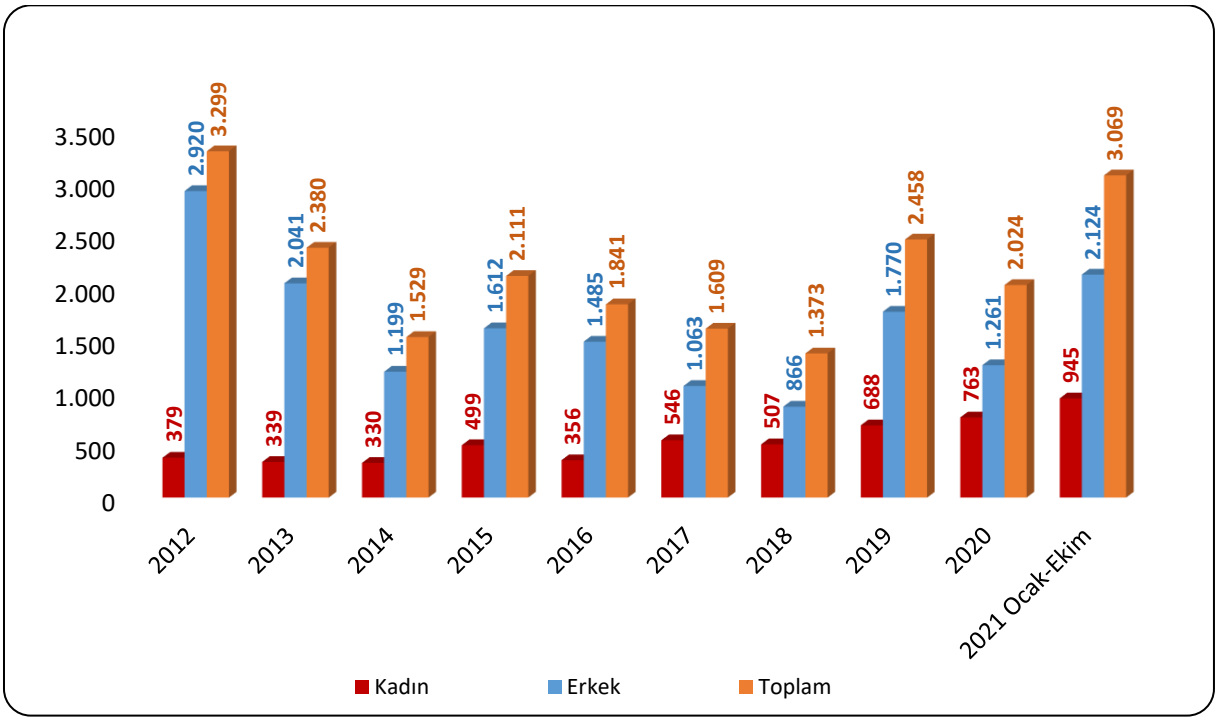

İŞKUR'un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonskiyonları arasında yer almaktadır. İlimizde 2021 yılının Ocak-Ekim döneminde 3.069 işe yerleştirme yapılmıştır. İşe yerleşmesine aracılık edilenler içinde kadınların payı yüzde 30,8 seviyesindedir.

Tablo 5: 2021 yılında (Ocak-Ekim) İşe yerleştirme sayısı en yüksek olan meslekler

Meslek	İşe Yerleştirme Sayısı
Konfeksiyon İşçisi	843
Dokuma Konfeksiyon Makineci	577
Büro İşçisi	275
Beden İşçisi (Genel)	183
Sekreter	179
Büro Memuru (Genel)	171
Elektrik Tesisatı Ve Pano Montörü Teknisyeni	157
Çağrı Merkezi Elemanı	156
Makineci (Dikiş)	111
Satış Danışmanı / Uzmanı	39

Bitlis ilinde 843 kişilik işe yerleştirmeyle Konfeksiyon İşçisi mesleği ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme içinde yüzde 27,5 paya sahiptir. Bu mesleği Dokuma Konfeksiyon Makineci ve Büro İşçisi meslekleri takip etmektedir. 2021 yılı Ocak-Ekim döneminde ilimizde erkeklerin en çok Konfeksiyon İşçisi ve Dokuma Konfeksiyon Makineci mesleklerinde işe yerleştirildiği, kadınların ise en çok Konfeksiyon İşçisi ve Dokuma Konfeksiyon Makineci mesleklerinde işe yerleştirildiği görülmüştür.

1.3.3. Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; hali hazırda asgari ücret düzeyinde herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Son 12 ay içerisinde İŞKUR hizmetlerine başvurusu veya profil güncellemesi yapmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından bazı istisnalar hariç olmak üzere pasife alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanma taleplerini sonlandırabilmektedir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle İŞKUR Kayıtlı İşsiz Sayıları

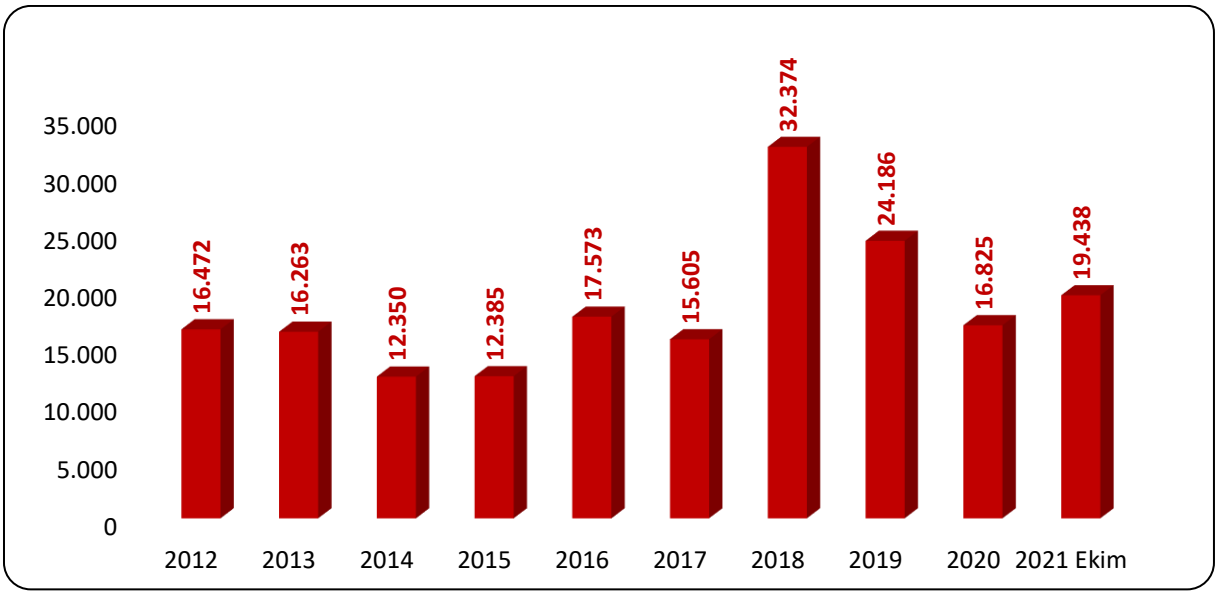

2021 yılı Ekim sonu itibariyle Bitlis ilindeki kayıtlı işsizlerin sayısı 19.438 iken bu kişilerin içinde kadınların oranı yüzde 39,6; 18-24 yaş arası gençlerin oranı ise yüzde 34,9 seviyesindedir.

Bitlis ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsizin olduğu mesleklerin başında Temizlik Görevlisi mesleği yer almakta olup bu meslekte Bitlis ilinde Kuruma kayıtlı 5.847 işsiz bulunmaktadır. Bu mesleğin ilimizdeki toplam kayıtlı işsizler içerisindeki payı yüzde 30,1 seviyesindedir. Bu mesleği sırasıyla Beden İşçisi (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) meslekleri takip etmiştir.

1.3.4. Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, istihdamın korunmasını ve artırılmasını sağlamak amacıyla aktif işgücü piyasası programları düzenlemektedir. Kurum bu programlar ile işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta; işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları ve işbaşı eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırılmaktadır. Aynı zamanda iş arayanların tecrübe eksiklikleri bu programlar vasıtasıyla karşılanmakta ve istihdam edilebilirlikleri arttırılmaktadır. Pandemi etkilerinin dezavantajlı kesim üzerindeki etkileri daha ağır hissedilmektedir. Bu nedenle pandeminin işgücü piyasası üzerindeki etkileri göz önüne alındığında, özellikle kadın ve gençlerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılması hususunda aktif programların etkin kullanılması oldukça önem arz etmektedir.

1.3.4.1. İşbaşı Eğitim Programı

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri; mevcut açık işler için talep edilen iş tecrübesinin iş arayan kişilerde yeterli seviyede bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel amacı mesleki deneyimi ve yeterli iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bununla birlikte nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere, işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek iş arayanlar hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli karar verme imkânı sunmaktır.

Son yıllarda oldukça ön plana çıkan işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşbaşı Eğitim Programı Yararlanıcı Sayıları

Yıllar	Toplam	Kadın	Erkek
2012	60	18	42
2013	139	31	108
2014	248	74	174
2015	668	242	426
2016	680	235	445
2017	1.044	484	560
2018	1.089	445	644
2019	1.128	479	649
2020	878	364	514
2021 Ocak-Ekim	1.533	667	866

2021 yılında Ocak-Ekim döneminde kovid salgınına rağmen ilimizde 129 işbaşı eğitim programı düzenlenmiş olup toplam 1.533 kişi programlara katılmıştır. Toplam katılımcıların içinde kadınların payı yüzde 43,5 iken erkeklerin payı ise yüzde 56,5 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 7: 2021 Yılı Ocak-Ekim Dönemi İEP (Yararlanıcı Sayısına Göre İlk 10 Meslek)

Meslek	İEP Yararlanıcı Sayısı
Konfeksiyon İşçisi	956
Dokuma Konfeksiyon Makineci	236
Makineci (Dikiş)	120
Denim (Jean) Kumaş Yıkama İşçisi	20
Diğer Sağlık Personeli	16
Kurye	12
Reyon Görevlisi	12
Büro İşçisi	12
Büro Memuru (Genel)	10
Elektrikli Ev Aletleri Bakım Ve Tamircisi	9

Bitlis ilinde 2021 yılında açılan ve yararlanıcı sayısı en fazla olan işbaşı eğitim programları Konfeksiyon İşçisi, Dokuma Konfeksiyon Makineci ve Makineci (Dikiş) mesleklerinde düzenlenmiştir.

1.3.4.2. Mesleki Eğitim Kursları

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik düzenlenen aktif işgücü piyasası programlarıdır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların da yoğun şekilde yararlandığı görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. Türkiye genelinde 2021 yılı Ocak-Ekim döneminde kursiyerlerin yüzde 71,7'sinin kadınlardan oluştuğu görülmektedir.

Tablo 8: Yıllar İtibariyle Mesleki Eğitim Kursları ve Kursiyer Sayıları

Yıllar	Toplam	Kadın	Erkek
2012	799	335	464
2013	592	292	300
2014	798	357	441
2015	1.148	462	686
2016	738	368	370
2017	941	425	516
2018	1.306	764	542
2019	854	487	367
2020	509	320	189
2021 Ocak-Ekim	940	472	468

Bitlis ilinde 2021 yılı Ocak-Ekim döneminde 34 mesleki eğitim kursuna 940 kursiyer katılmıştır. Bu dönemde ilimizde açılmış olan mesleki eğitim kurslarına 472 kadın kursiyer katılmışken, erkek kursiyerlerin sayısı ise 468 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 9: 2021 Yılı Ocak-Ekim Dönemi MEK (Kursiyer Sayısına Göre İlk 10 Meslek)

Meslek	MEK Kursiyer Sayısı
Dokuma Konfeksiyon Makineci	528
Konfeksiyon İşçisi	69
Erkek Üst Giysileri Dikim Elemanı	50
Ahşap Hediyelik Eşya Yapımcısı	26
Sanayi Nakışçısı	25
İlaçlamacı (Bitki Zararlıları İle Mücadele)	25
Ev Tekstili Ürünleri Hazırlama Elemanı	25
Meyve Ağaçlarında Aşılamacı	25
Arıcı	23
Antep Fıstığı Yetiştiricisi	19

2021 yılı Ocak-Ekim döneminde açılan ve en fazla sayıda katılımcının olduğu kurslar Dokuma Konfeksiyon Makineci ve Konfeksiyon İşçisi mesleklerinde düzenlenmiştir.

1.3.5. Pasif İşgücü Programları

2020 ve 2021 yılları korona virüs salgınının işgücü piyasasına olumsuz etkilerini en aza indirebilmek için Kısa Çalışma Ödeneği ve Nakdi Ücret Desteği gibi Pasif İşgücü Piyasası Programlarının oldukça etkin kullanıldığı yıllar olmuştur.

2020 ve 2021 yıllarında pasif programlara ilişkin yapılan bazı düzenlemeler aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

- 2020 yılı Mart ayında ülkemizde ilk virüs vakaların gözlenmesini takiben Korona Virüs kaynaklı Kısa Çalışma Ödeneği başvuruları alınmaya başlanmıştır.
- 4447 sayılı İşsizlik Sigortası kanununun geçici 23. Maddesi ile Kısa Çalışma Ödeneğinden yararlanmak için gerekli olan şartlar esnetilmiştir.
- 16 Nisan 2020 tarihinde, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa eklenen geçici 25 inci madde ile yeni korona virüs (Covid-19) gerekçeli kısa çalışma başvuruları için kısa çalışma ödeneğinin işverenlerin beyanları doğrultusunda ödenmesi, uygunluk tespitinin Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına bağlı iş müfettişlerince daha sonra yapılması kararlaştırılmıştır.

- 7244 sayılı Kanununun ile; 4857 sayılı Kanuna geçici 10'uncu madde ile fesih kısıtı getirilmiş, 4447 sayılı Kanuna geçici 24'üncü madde ile ücretsiz izin imkanı ve nakdi ücret desteği uygulamaya konulmuştur.
- Kanunun verdiği yetki ile Cumhurbaşkanımız tarafından ödenekten yararlanma süresi 2021 yılının Temmuz ayına kadar uzatılmıştır.
- 28 Temmuz 2020 tarihli 7252 sayılı Kanun ile 4447 sayılı Kanuna geçici 26'ncı madde eklenmiştir. Düzenleme ile 1 Temmuz 2020 tarihinden önce Kısa Çalışma Ödeneğine veya Nakdi Ücret Desteğine başvuran özel sektör işyerlerinde çalışanların normal çalışma düzenine geçmesi halinde, normalleşme desteği uygulamaya konulmuştur.
- 2020 Kasım ayından itibaren tekrar etkisini arttıran salgın nedeniyle 2020 Aralık ayı itibariyle E-devlet üzerinden Kısa Çalışma talepleri alınmıştır.

Korona virüsün olumsuz etkileri tüm sektörlerde gözlenmiş olup, ülke genelinde özellikle konaklama ve yiyecek hizmetleri, kültür sanat eğlence ve spor faaliyetleri, diğer hizmet faaliyetleri ve eğitim gibi sektörler en fazla etkilenen sektörlerin başında gelmektedir.

1.3.5.1. Kısa Çalışma Ödeneği ve Nakdi Ücret Desteği

Genel ekonomik, sektörel veya bölgesel kriz ile zorlayıcı sebeplerle, geçici olarak işyerinin bir bölümünde veya tamamında; haftalık çalışma sürelerinin önemli ölçüde azaltılması (En az 1/3 oranında) veya faaliyetin tamamen veya kısmen durdurulması hallerinde, işyerinde üç ayı aşmamak üzere kısa çalışma yapılabilir. İşini kaybetme riski yaşayanların istihdamda kalmasını hedefleyen Kısa Çalışma Ödeneği, hizmet akdi devam etmekle birlikte çalışma süresi azalan işçilere gelir desteği sağlayarak istihdamın korunması ve işsizliğin artmasının önüne geçilmesi konusunda önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca Firmaların işgücü maliyetleri azaltılmakta ve istihdamın devamının sağlanması ile muhtemel işe alım maliyetlerinin (tekrar işe alma, eğitim ve iş uyumu) de önüne geçilmiştir.

19 Mart 2020 tarihinde İŞKUR Yönetim Kurulunca "dışsal etkilerden kaynaklanan dönemsel durumlardan ileri gelen zorlayıcı sebep" kapsamında kısa çalışma uygulamasının başlatılması kararı alınmıştır. Pandemi sürecinde yapılan düzenlemeler ile korona virüs kaynaklı başvurularda değerlendirme ve hak ediş şartlarında iyileştirmeler yapılmış, yararlanma süresi 2021 yılı Temmuz ayına kadar kademeli olarak uzatılmıştır.

Korona virüsün işgücü piyasası üzerindeki etkileriyle mücadele kapsamında yapılan yasal düzenleme ile 17.04.2020 tarihinde nakdi ücret desteği uygulaması başlatılmış ve destekten yararlanma süresi 2021 yılı Temmuz ayına kadar uzatılmıştır.

Nakdi Ücret Desteği kapsamında olanlar;

- 17/4/2020 tarihi itibarıyla, iş sözleşmesinin bulunduğu işveren tarafından 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun geçici 10 uncu maddesi uyarınca ücretsiz izne ayrılan ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçiler,
- 15/3/2020 tarihinden sonra 4447 sayılı Kanunun 51 inci maddesi kapsamında iş sözleşmesi feshedilen ve aynı Kanunun diğer hükümlerine göre işsizlik ödeneğinden yararlanamayan işçiler,
- 2021 Mart ayında/döneminde iş sözleşmesinin bulunduğu NACE Rev.2 Ekonomik Faaliyet Sınıflamasına göre ana faaliyet kodu olarak 56 kodunda faaliyet gösteren işverenleri ile 61.90.05, 85.51.03, 93.11.01, 93.12.07, 93.13.01, 93.19.05, 93.21.01, 93.29.02, 93.29.03, 96.02.01, 96.04.01, 96.04.02 veya 96.04.03 kodlarında faaliyet gösteren işverenleri tarafından 4857 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesi uyarınca 2021 Nisan ve Mayıs aylarında ücretsiz izne ayrılan işçiler,

kısa çalışma ödeneği veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan yaşlılık aylığı almamak kaydıyla ücretsiz izinde bulundukları veya işsiz kaldıkları süre kadar kapsam dâhilinde yer almışlardır. Ayrıca; 1/1/2019-17/4/2020 aralığında 4857 sayılı Kanunun 25/(II) numaralı bendinde belirtilen sebepler dışında hizmet akdi sona erenler ile özel sektör işyerlerinde 2019/Ocak ila 2020/Nisan dönemlerinde en az çalışan sayısına ilave olarak istihdam edilenlerden 1/12/2020 tarihinden itibaren işe başlatılıp ücretsiz izne ayrılanlara 2020 yılı Nisan ayında uygulamaya başlanılan nakdi ücret desteği uygulaması ile benzer esaslar çerçevesinde nakdi ücret desteği ödenmiştir.

Nakdi Ücret Desteği kapsamında 2020 yılı için günlük 39,24 TL, 2021 yılı Ocak, Şubat ve Mart ayları için günlük 47,70 TL, 2021 yılı Nisan ve sonrası için günlük 50 TL esas alınarak ödemeler yapılmıştır.

2021 yılı Ekim sonu itibariyle Pandemi Döneminde Bitlis ilinde toplam 3.306 kişi kısa çalışma ödeneğinden, 5.616 kişi ise Nakdi Ücret Desteğinden yararlanmıştır. Pandemi döneminde

gerçekleştirilen ödemeler ise KÇÖ kapsamında 25.603.380 TL ve NÜD kapsamında 30.652.217 TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 10: KÇÖ ve NÜD Ödeme Yapılan Kişi Sayıları ve Ödeme Tutarları

Yıllar	2020	2021 Ocak-Ekim
KÇÖ – Ödeme Yapılan Kişi	3.259	1.397
KÇÖ – Ödeme Tutarı	₺17.538.363	₺8.107.229
NÜD – Ödeme Yapılan Kişi	3.174	3.794
NÜD – Ödeme Tutarı	₺9.410.987	₺21.241.230

1.3.5.2. İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren ve devlet tarafından kurulan zorunlu bir sigorta koludur. İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından Sosyal Güvenlik Kurumu, diğer her türlü hizmet ve işlemlerin yapılmasından Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü; görevli, yetkili ve sorumludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Kişi Sayıları

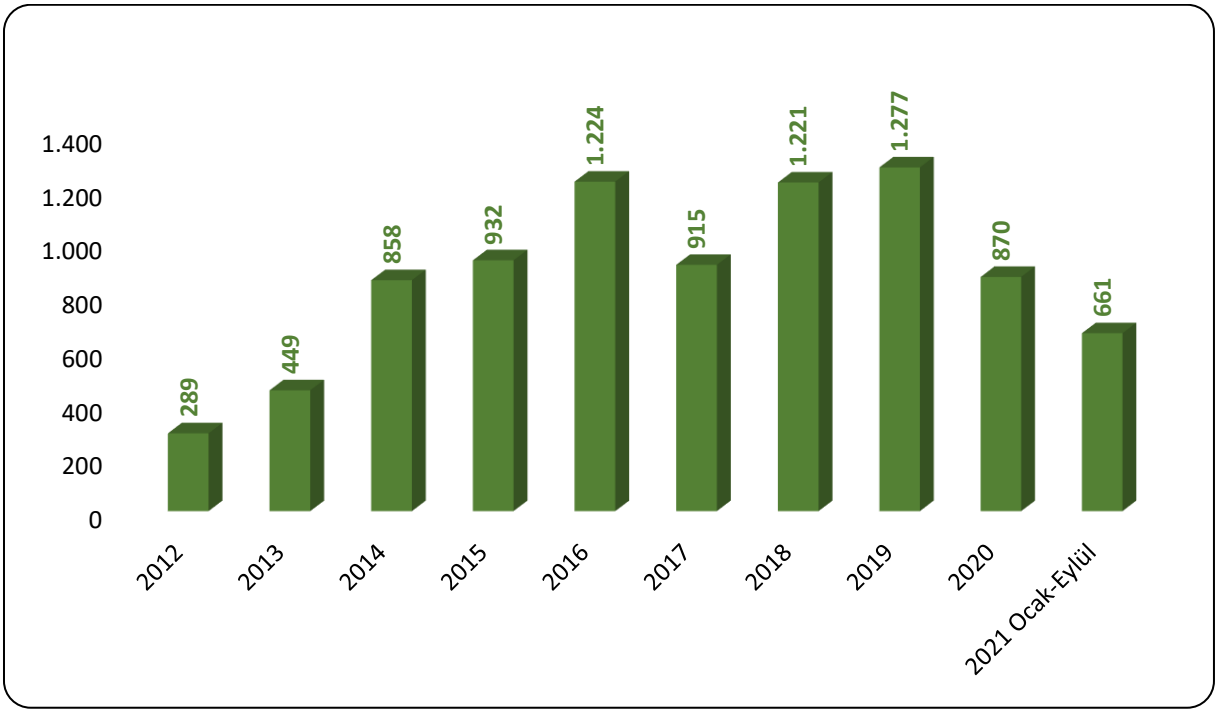

Bitlis ilinde 2021 yılı Ocak-Eylül döneminde 661 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. Türkiye genelinde pandemi başından 2021 yılı Temmuz ayına kadar uygulanan fesih kısıtı

nedeniyle son iki yılda işsizlik ödeneğine hak kazanan kişi sayısında düşüş gözlenmiştir. Bitlis ilinde de ülke geneline benzer eğilim söz konusudur.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP VERİLERİ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin mevcut durumunu görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek gereklidir. İşgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmak oldukça maliyetli sonuçlara yol açmaktadır.

- Belirli meslektelerde veya sektörlerde ilave işgücü ihtiyacı var mı?
- İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut?
- Mevcut açık işlerde hangi beceriler aranmakta?
- Belirli bir meslekte eleman temininde güçlük çekilmişse bunun sebebi ne?
- Önümüzdeki dönemde istihdam artışı ve azalışı beklenen meslekler hangileri?

Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için oldukça önemlidir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok önemli çalışmalar yapılmaktadır. Türkiye geneli için işgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının mevcut durumunu izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla her yıl düzenli olarak İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından itibaren İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA)

periyodik olarak gerçekleştirilmektedir. Farklı yöntemler kullanılarak 2007 yılından günümüze kadar devam ettirilen araştırmalar 2009-2013 tarihleri arasında yılda iki defa yapılmış olup, sonraki yıllarda ise yılda bir kez yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

İşgücü Piyasası Araştırmasının temel amaçları, emek piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif işgücü politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın amaçlarından bir diğeri de İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Araştırma kapsamında sektörel ve yerel düzeyde elde edilen bilgiler, yerel istihdam politikalarına yön vermek için kullanılmaktadır.

22 Mart – 30 Nisan 2021 tarihleri arasında Türkiye genelinde 74.417 işletme ile 2021 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında iletişime geçilmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma, Uluslararası Örgütler ve Temsilcilikleri, Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri dışındaki 17 sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 10-19 arası çalışanı olan işletmelerde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için 74 ilde örneklem yöntemiyle, 7 ilde ise tamsayım yapılarak işverenlerle iletişime geçilmiştir. 2-9 arası istihdamlı işletmelerde ise Türkiye geneli için tahmin üretebilmek adına örneklem yöntemi ile işletmeler seçilmiştir. Cevaplılık oranı Türkiye genelinde yüzde 95 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Araştırma kapsamında yer alan işletmeler ile gerçekleştirilen "İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- Bir yıl sonrası için artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

2.1. İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM

İşletmeler ve mevcut istihdam bölümünde Bitlis ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işletmeler ile çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşletmelerin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işletmelerin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları, Ar-Ge çalışması yapılıp yapılmadığı ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı ve E-ticaret yoluyla hizmet veya mal satışı yapılıp yapılmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Bitlis ilinde 115 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmelerde 7.410 çalışan tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında Bitlis ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için veri derlenmiştir. Tablo 11'de Bitlis ilinde araştırma kapsamında olan işletmelerin sektörel dağılımı incelenmiştir.

Tablo 11: Araştırma Kapsamında Veri Derlenen İşletme Sayısı

Sektörler	İşletme Sayısı
İnşaat	32
İmalat	30
Toptan ve perakende ticaret	18
Eğitim	5
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	5
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4
Ulaştırma ve depolama	4
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	4
Madencilik ve taş ocakçılığı	3
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3
Bilgi ve iletişim	2
Diğer hizmet faaliyetleri	2
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2
Genel Toplam	**115**

Bitlis ilinde İnşaat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Bitlis ilindeki çalışma kapsamına giren işletmeler içerisinde İnşaat sektöründeki işyerlerinin oranı yüzde 27,8 seviyesindedir. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işletmeler içerisinde İnşaat sektöründe bulunan işletmelerin ağırlığı yüzde 9,7 seviyesindedir. Bitlis ilinde ilk sırada yer alan İnşaat sektöründe

bulunan işletmelerin toplam içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İnşaat sektöründen sonra en fazla sayıda işletme İmalat sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında İmalat sektöründeki işletmelerin ülkemizdeki payı 29 iken Bitlis ilinde İmalat sektörünün payı yüzde 26,1 düzeyindedir. Bitlis ilinde çalışma kapsamındaki 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işletmelerin içinde İnşaat, İmalat ile Toptan ve perakende ticaret sektörlerinde faaliyet gösterenlerin oranı yüzde 69,6 seviyesindedir.

İlimizde Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Finans ve sigorta faaliyetleri, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, Gayrimenkul faaliyetleri sektörlerine ait herhangi bir işyeri araştırma kapsamında yer almamaktadır. Araştırmaya dahil olan sektörler içerisinde en az sayıda işletme ise Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ile Bilgi ve iletişim sektörlerinde yer almaktadır. Ancak bu tablo incelenirken Bitlis ilinde faaliyet gösteren ve il genelinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işletmelerin araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı

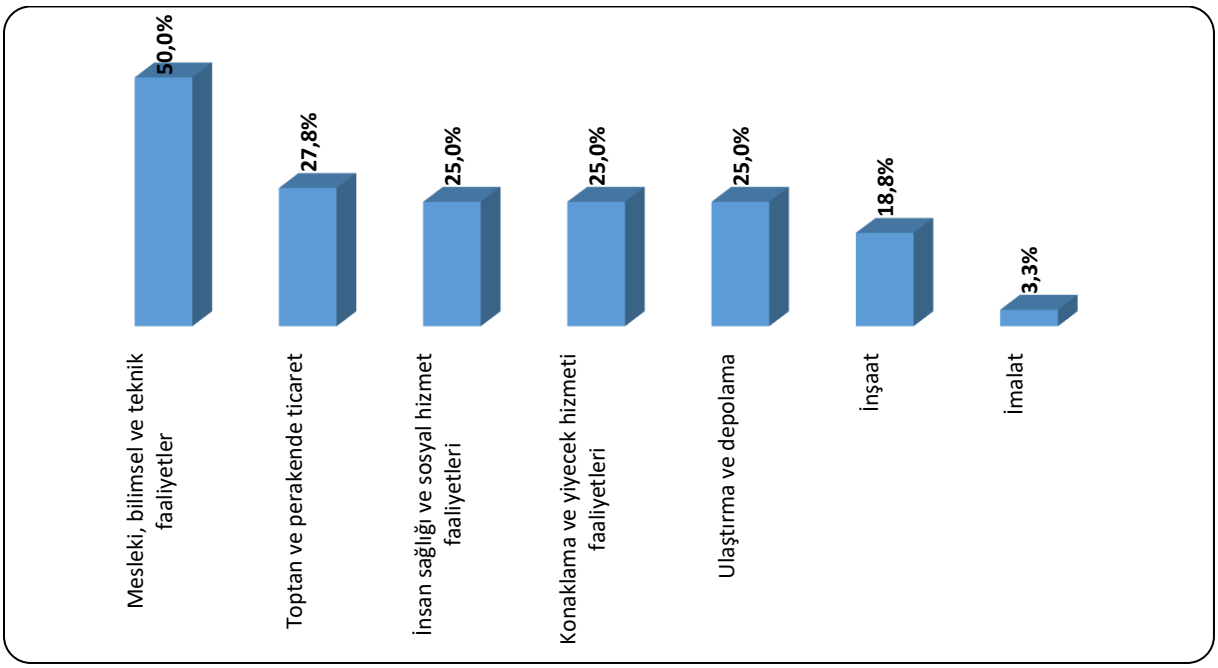

Bitlis ili genelinde part-time çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 14 olarak gerçekleşmiştir. Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe yer alan işletmelerin içinde part-time çalışanı olan işletmelerin oranı yüzde 50 seviyesindedir. Part-time çalışma açısından ikinci sırada Toptan ve perakende ticaret sektörü yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin içerisinde part-

time çalışanı olanların oranı yüzde 27,8 oranındadır. Üçüncü sırada ise yüzde 25 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri yer almaktadır.

Türkiye genelinde Eğitim sektörü part-time çalışma konusunda öne çıkmıştır ve sektördeki işletmelerin yüzde 46,1'inde part-time çalışan yer almaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında özellikle kadınlar ve gençler tarafından talep edilmektedir. Şekil 6'da part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranları bulunmaktadır.

Şekil 6: Part-time Çalışanı Olan ve Olmayan İşletmelerdeki Kadın Çalışan Oranı (%)

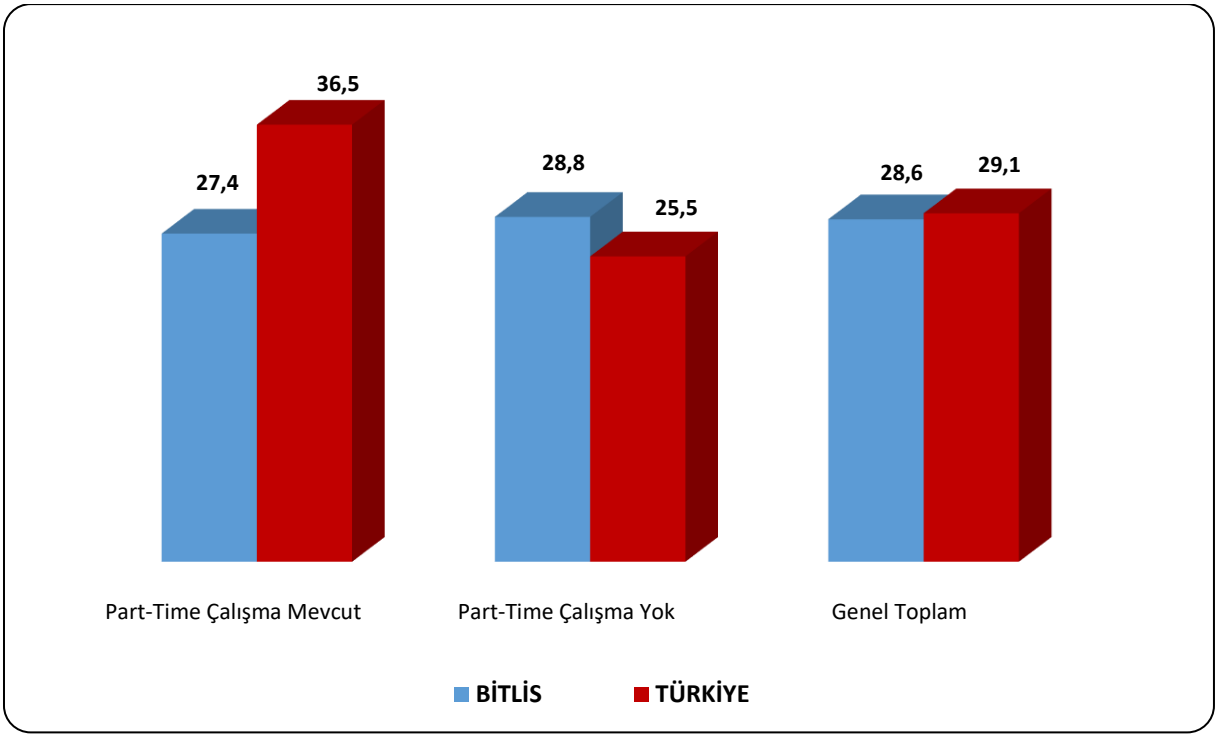

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların yüzde 29,1'ini kadınlar oluşturmaktayken Bitlis ilinde bu oran yüzde 28,6 düzeyindedir. Bitlis ili verileri incelendiğinde part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 28,8 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 27,4 seviyesindedir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 25,5 iken part-time çalışanı olan işletmelerde ise kadın çalışan oranı yüzde 36,5'dir. Ülke genelinde part-time çalışmanın kadın istihdamını olumlu etkilediği gözlenmiş olsada, ilimizde kayda değer olumlu bir etki gözlenmemiştir.

Şekil 7: Sektörlere Göre Vardiyalı Çalışma Yapılan İşletmelerin Oranı

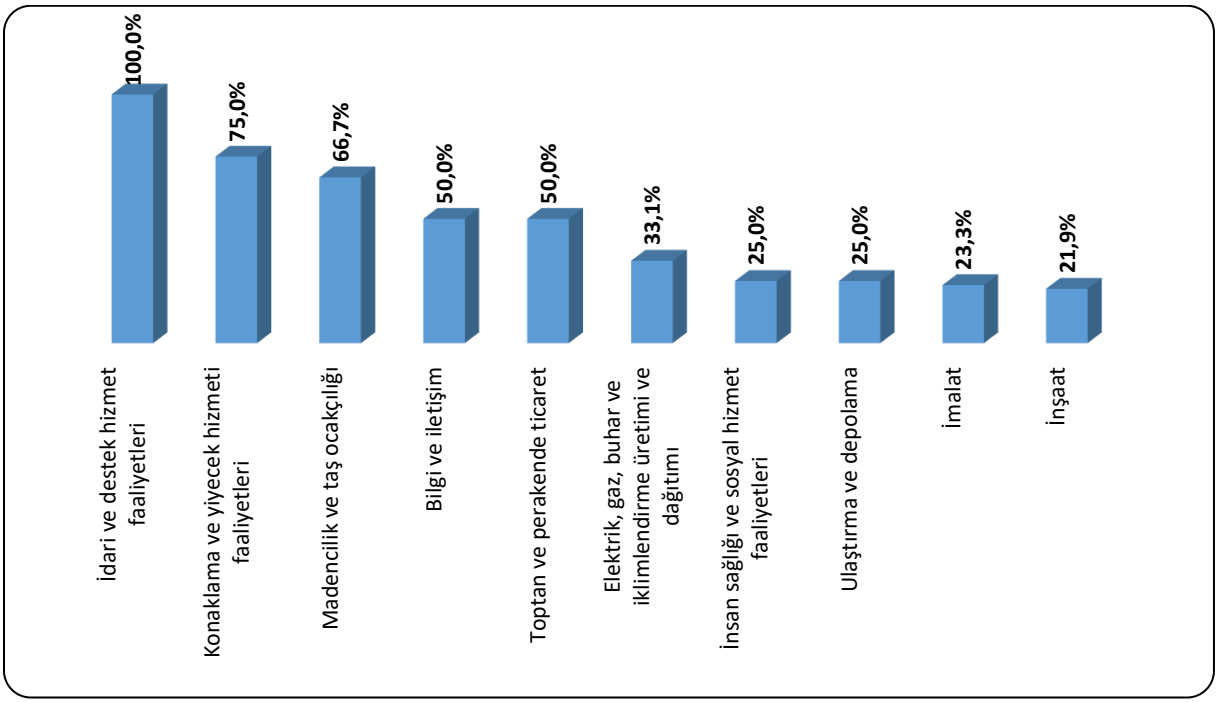

Bitlis ilinde 20+ istihdamlı işletmeler içinde vardiyalı çalışma yapılan işletmelerin payı yüzde 32,4 seviyesinde iken bu oran Türkiye genelinde yüzde 36,2 seviyesindedir. Bitlis ilinde vardiyalı çalışmanın nispeten daha etkin uygulandığı sektörler İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleridir. Bu sektörlerdeki işyerinin çoğu vardiyalı çalışma yapmaktadır. İnşaat sektörü ise yüzde 21,9 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur.

Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapılan ve Yapılmayan İşletmelerdeki Kadın Çalışan Oranı (%)

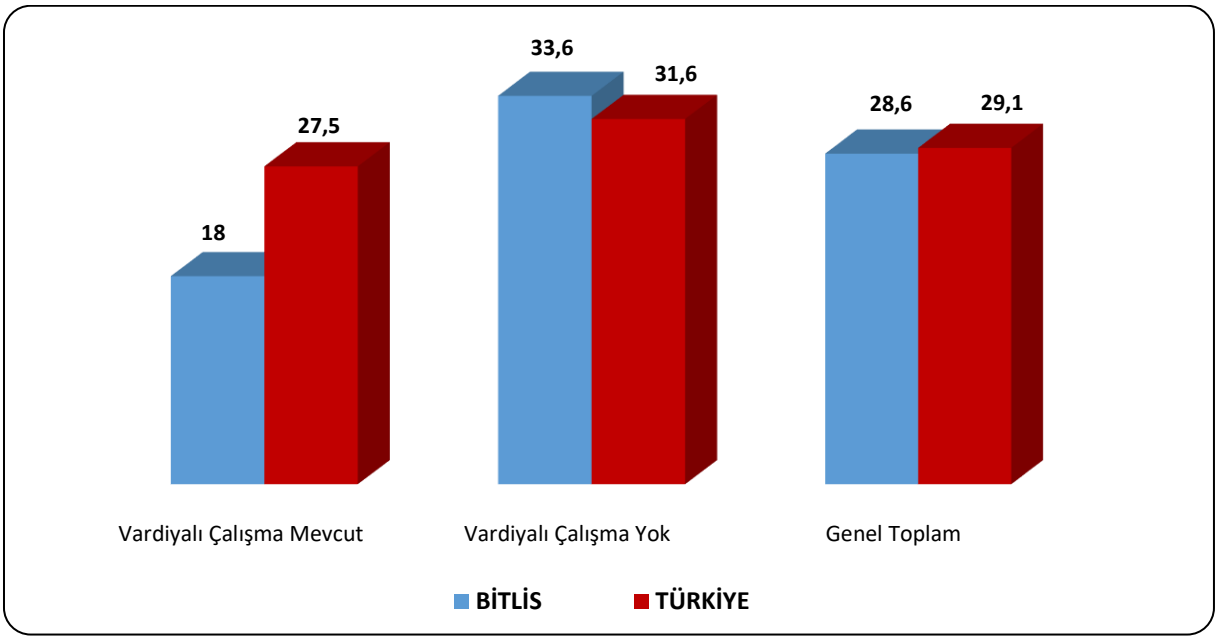

Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadınların gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde erkek işgücünün daha yüksek oranda yer alması beklenen bir durumdur. Fakat bu durum sektörel olarak farklılık gösterebilmektedir.

Şekil 8'de ilimiz için söz konusu eğilime benzer yönde bir durum gözlenmektedir. Bitlis ilinde vardiyalı çalışma yapılmayan işletmeler için çalışanlar içerisinde kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere kıyasla daha yüksektir. Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 18 iken, erkek çalışanların oranı ise yüzde 82 seviyesindedir. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerde ise çalışanlar içerisinde kadınların oranı yüzde 33,6 düzeyindedir. Ülkemizde istihdamın büyük çoğunluğu erkek çalışanlardan oluşmaktadır. Türkiye genelinde araştırma kapsamında kadın çalışan oranı yüzde 29,1 seviyesindedir. Araştırma kapsamındaki işletmeler için ilimizde kadın çalışan oranı ise yüzde 28,6 olarak tespit edilmiştir.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranında 4,1 puanlık bir fark söz konusudur. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerdeki çalışanlarda kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere göre daha fazladır.

Şekil 9: Sektörlere Göre İhracat Yapan İşletmelerin Oranı

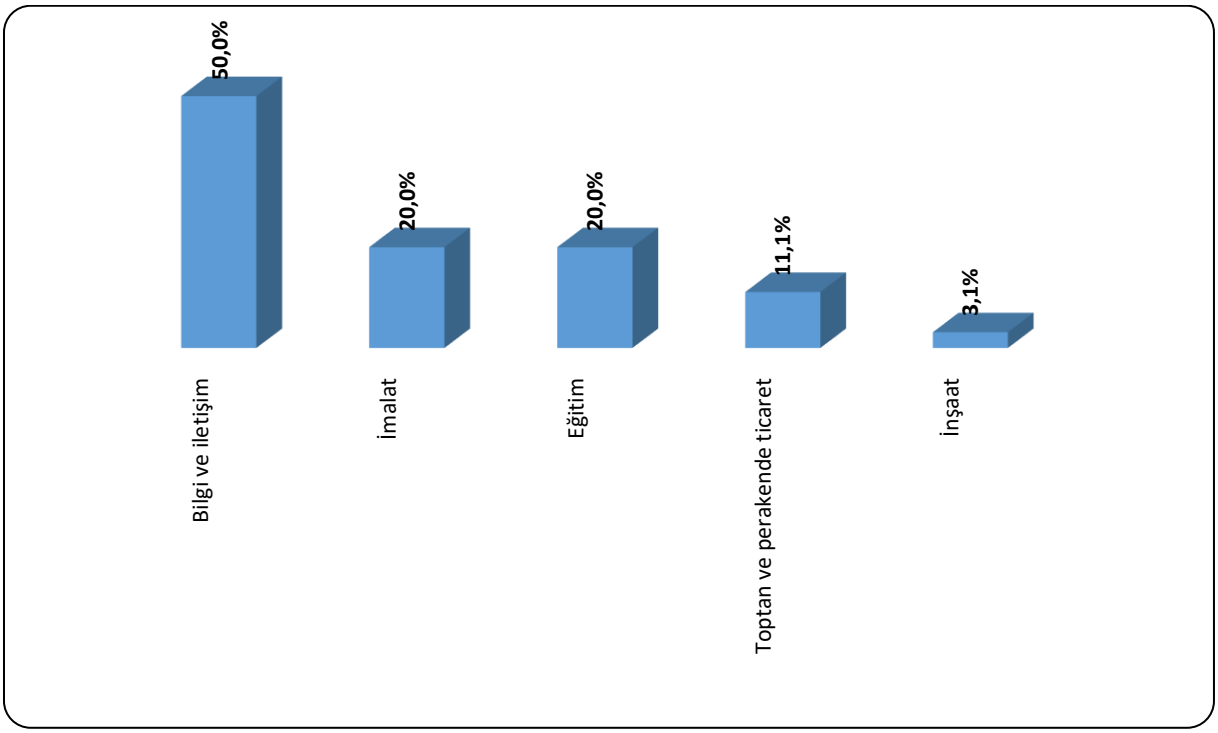

Bitlis ilindeki işletmelerin içerisinde ihracat yapanların oranı yüzde 9,7 düzeyindedir. Bilgi ve iletişim sektöründe ihracat yapan işletmelerin oranı yüzde 50 seviyesindedir. İhracat yapan işletme oranı bakımından ikinci sırada ise İmalat sektörü bulunmaktadır. Bu sektörlerde ihracat yapan işletme oranı ilin ortalamasına göre daha yüksek seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 28,3'ü ihracat yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 56,0 ile İmalat ve yüzde 35,3 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İhracat yapan işletme oranının yüksek olması ilgili sektörlerin nispeten ihracata dayalı ekonomik faaliyet gösterdiklerine işaret etmektedir. İhracat yapan işletmelerde istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenebilir.

Bu çalışma kapsamında işverenlere mal ve hizmet satışlarında E-Ticaret uygulamaları olup olmadığı sorulmuştur. Bitlis ilinde E-Ticaret uygulamasına sahip işletmelerin oranı yüzde 12,3 seviyesindedir.

Şekil 10: Sektörlere Göre Ar-Ge Çalışması Yapan İşletmelerin Oranı

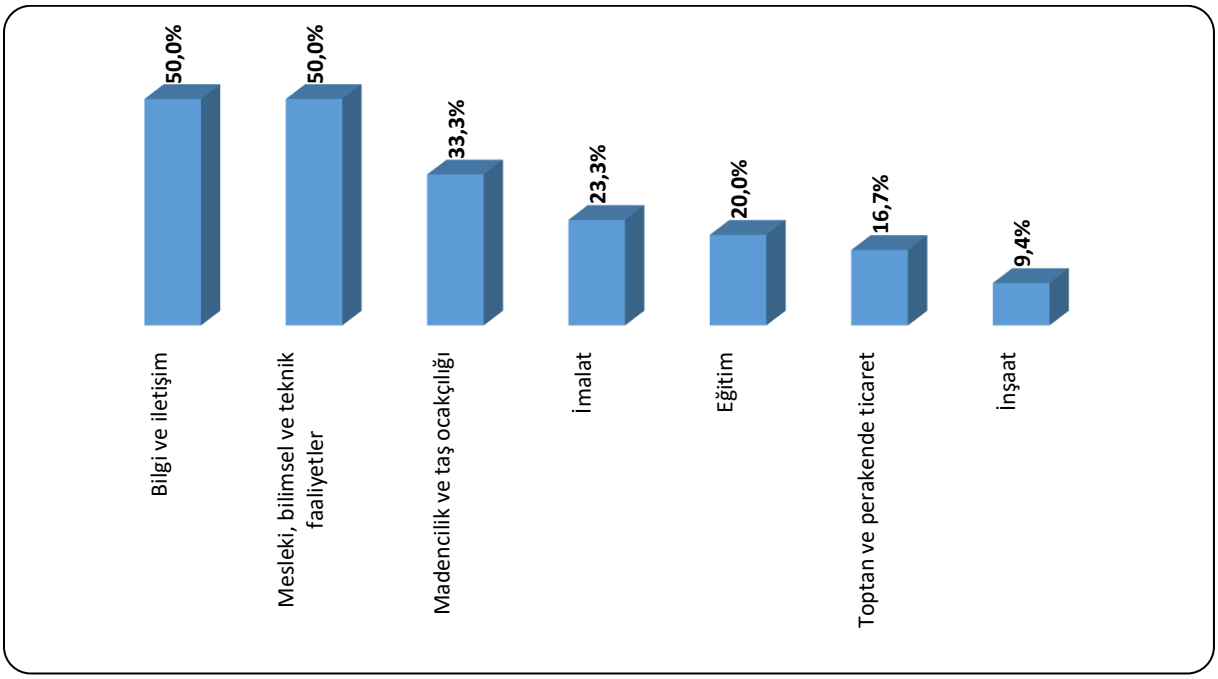

Bitlis ilinde araştırma kapsamında yer alan sektörlerden 7 sektörde bulunan işletmeler Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 14,9 olarak gerçekleşmiştir. Bilgi ve iletişim sektöründeki işyerlerinin içinde Ar-Ge çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 50,0 seviyesindedir. Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe Ar-Ge çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 50,0 seviyesindedir. Bu sektörleri ise yüzde 33,3 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü takip etmektedir.

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 16,9'u Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Yüzde 41,4 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 28,9 ile İmalat sektörleri Ar-Ge çalışması yapan işletme oranında ön plana çıkmaktadır.

Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçerisinde Yatırım Planlayan İşletmelerin Oranı (%)

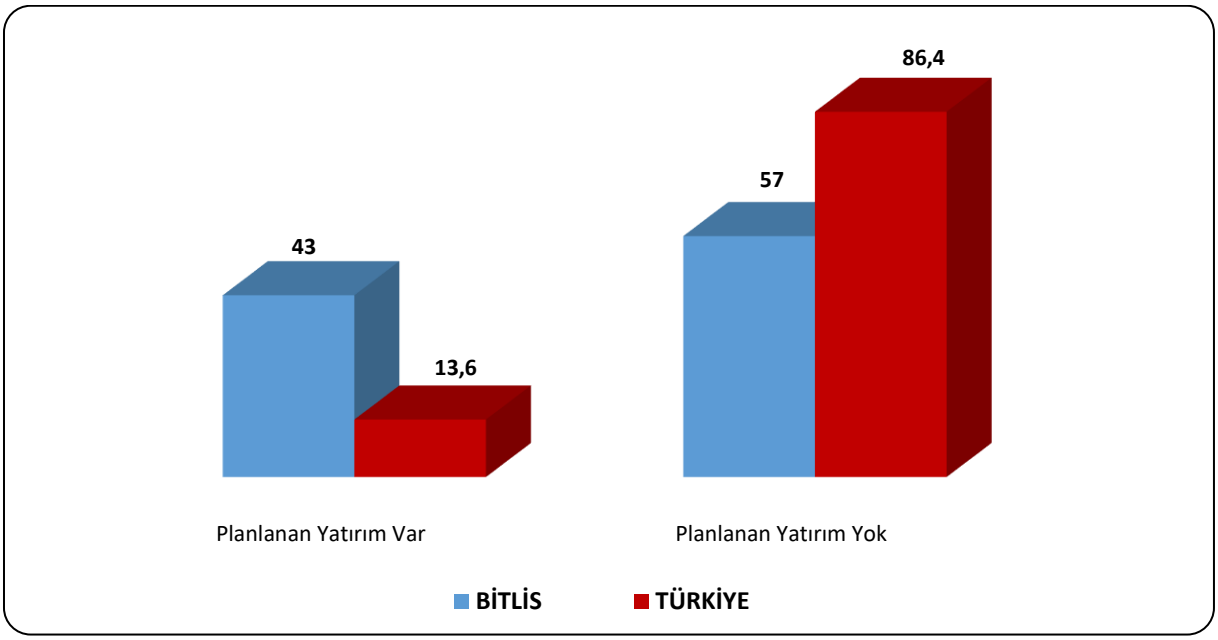

Türkiye genelinde 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 13,6'sı gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Bitlis ilinde yüzde 43,0 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 12'de planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 12: Yatırım Planlayan İşletmelerin Planlanan Yatırım Türleri (%)

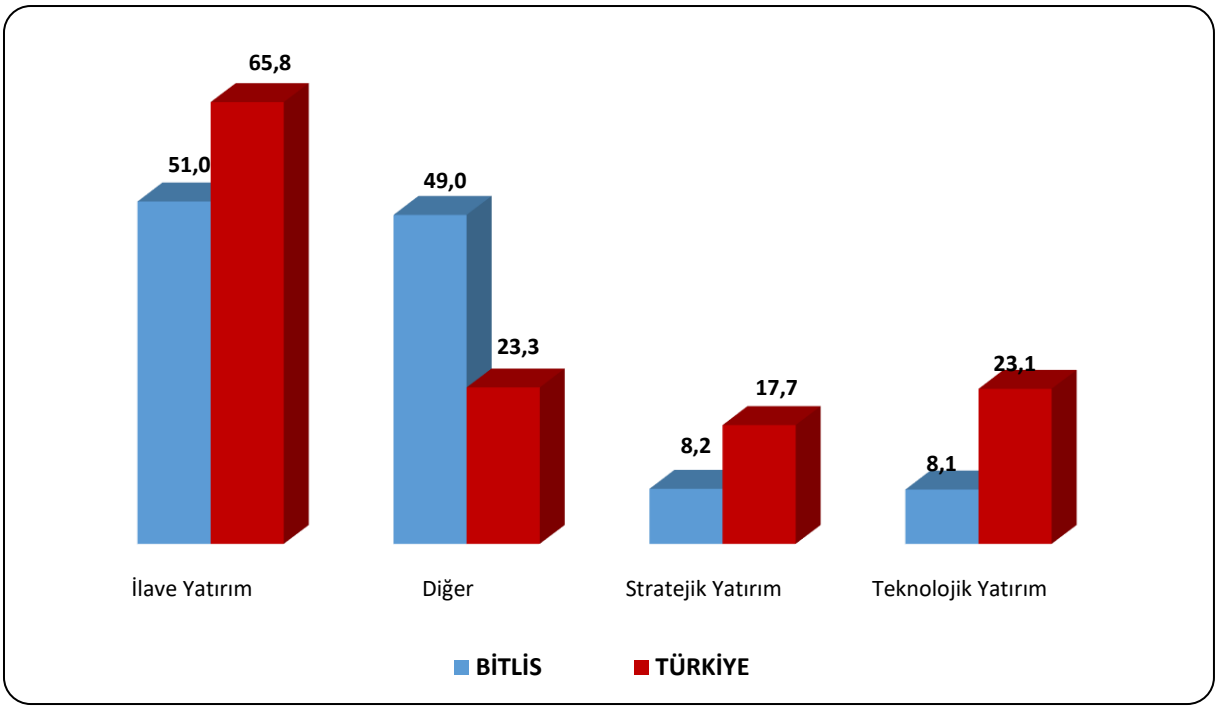

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işletmeler yatırım türlerine göre incelendiğinde; Bitlis ilinde 20+ çalışanı olan ve yatırım yapmayı planlayan işletmelerin içinde

ilave yatırım yapmayı planlayanların oranı yüzde 51,0; teknolojik yatırım yapmayı planlayanların oranı yüzde 8,1 ve stratejik yatırım yapmayı planlayanların oranı yüzde 8,2 seviyesindedir.

Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 65,8'i ilave yatırım, yüzde 23,1'i teknolojik yatırım, yüzde 17,7'si stratejik yatırım ve yüzde 23,3'ü ise diğer yatırım türlerinde yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin Oranı

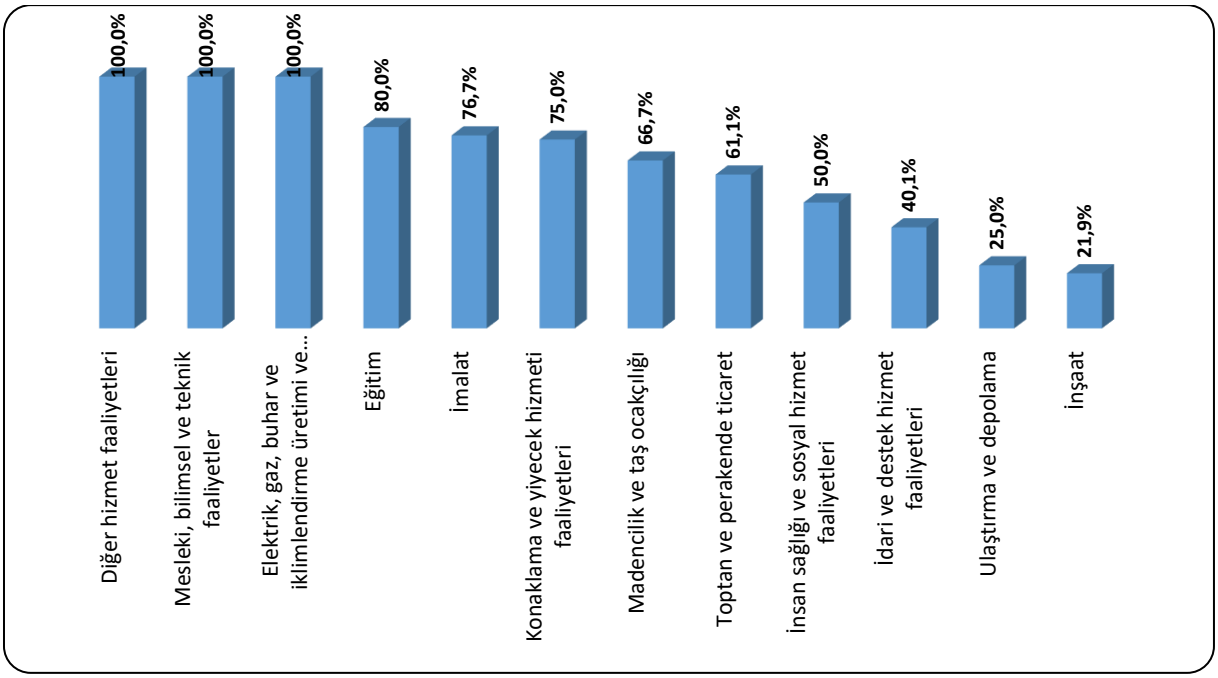

Şekil 13'de İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 72,3'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Geçtiğimiz son iki yılda özellikle pasif işgücü programlarımızın oldukça etkin şekilde kullanılması, ülke genelinde birçok işyerine hizmet sunmamıza imkân sağlamıştır. Bitlis ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı ise yüzde 54,4 seviyesindedir. İlimizdeki bu oran Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır.

İlimizde araştırma kapsamındaki Diğer hizmet faaliyetleri, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerinde yer alan işletmelerin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Araştırma kapsamında ilin en çok işletme sayısına sahip sektörü olan İnşaat sektöründe İŞKUR hizmetlerinden yararlanan

işletme oranı il geneli olan yüzde 54,4 seviyesinin altında ve yüzde 21,9 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 12: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları

Hizmet Türleri	İşletme Oranı
Kısa Çalışma Ödeneği	64,5%
İşbaşı Eğitim Programları	45,2%
Nakdi Ücret Desteği	38,7%
Eleman Temini	16,1%
Danışmanlık ve Yönlendirme	16,1%
Mesleki Eğitim Kursu	12,9%
Teşvikler	11,3%
Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme İşbirliği Protokolü(MEGİP)	4,8%
Çalışanların Mesleki Eğitimi	4,8%

Bitlis ilinde İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanmış olan işletmelerden; Kısa Çalışma Ödeneği kapsamında hizmetlerimizden faydalananların oranı yüzde 64,5; İşbaşı Eğitim Programları kapsamında hizmetlerimizden yararlananların oranı yüzde 45,2 ve Nakdi Ücret Desteği kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işletmelerin oranı ise 38,7 seviyesindedir.

Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

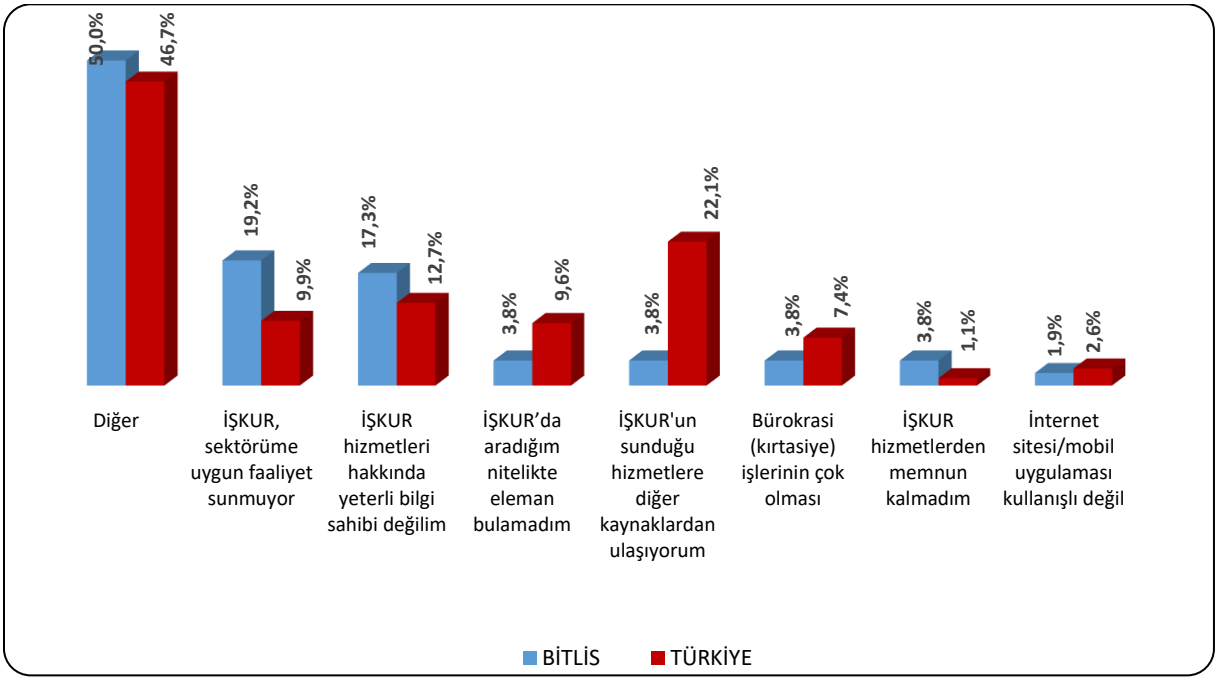

Bitlis ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmayan işverenlere nedenlerini sorduğumuzda ilk üç sırada, yüzde 50,0 ile "Diğer", yüzde 19,2 ile "İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor" ve yüzde 17,3 ile "İŞKUR hizmetleri hakkında yeterli bilgi sahibi değilim" gerekçe olarak gösterilmiştir. Türkiye genelinde hizmetlerimizden faydalanmama nedeni olarak ilk sırada yüzde 46,7 ile "Diğer" seçeneği gerekçe olarak gösterilmiştir. Türkiye genelinde "İŞKUR hizmetleri hakkında yeterli bilgi sahibi değilim" nedeniyle kurum hizmetlerinden faydalanmıyorum diyen işverenlerin oranı Bitlis iline göre daha düşük seviyede gerçekleşmiştir.

İşverenlere salgın döneminde işlerinin nasıl etkilendiği sorusu yöneltildiğinde, Bitlis ilindeki işletmelerin içinde işlerinin azaldığını veya çok azaldığını belirten işletmelerin oranı yüzde 62,3 seviyesindedir.

Şekil 15: Salgının Mevcut İş Yoğunluğuna Etkisi

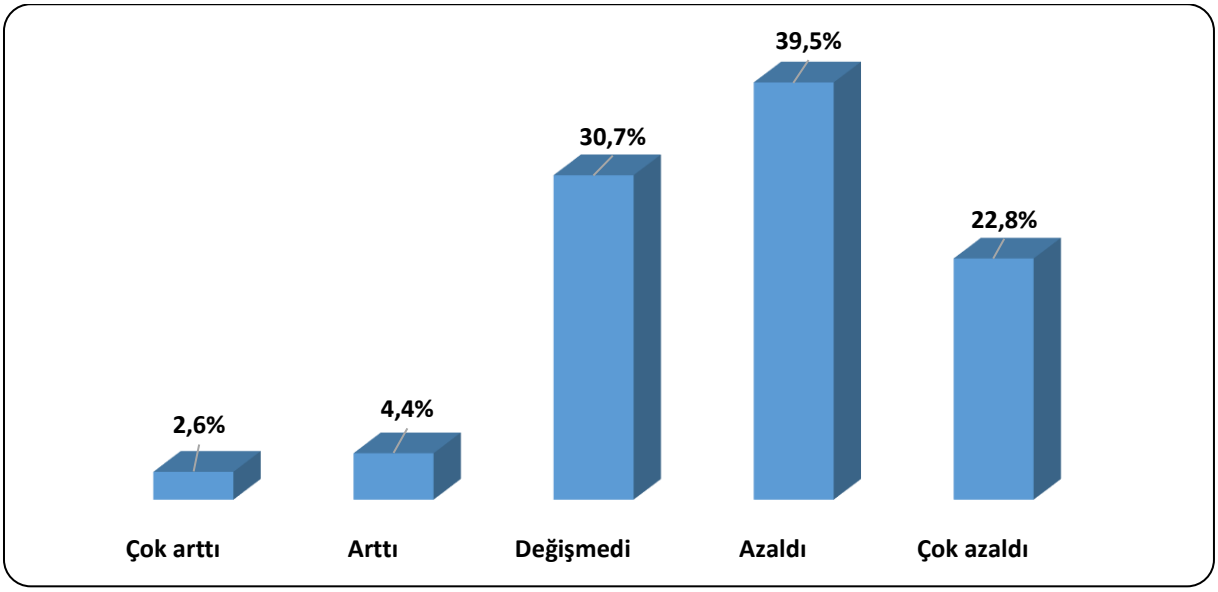

Salgın döneminde işlerinin azaldığını veya çok azaldığını belirten işverenlere normalleşme dönemi ile birlikte işlerinin pandemi öncesi dönemi yakalayabilmesinin ne kadar süreceğine ilişkin görüşleri sorulmuştur. İlimizde salgın nedeniyle işlerinde azalma gerçekleşen işletmelerin içinde işlerin pandemi öncesi dönemi yakalama süresinin yaklaşık "6 ay- 1 yıl" süreceğini düşünen işverenlerin oranı yüzde 53,5 düzeyindedir.

Şekil 16: Pandemi Nedeniyle İşleri Azalan İşletmelerin Beklenen Toparlanma Süresi

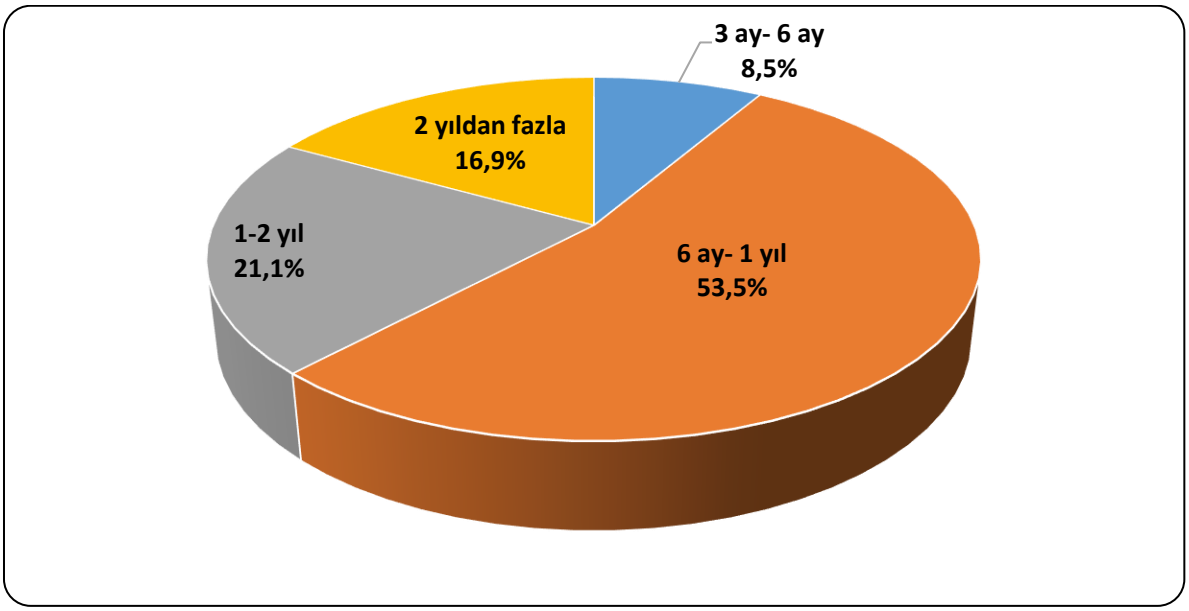

Geçtiğimiz iki yıl boyunca uzaktan çalışma, kısmi çalışma, dönüşümlü çalışma gibi esnek çalışma yöntemleri pandemi nedeniyle hiç olmadığı kadar gündememizde yer aldı. Salgın sürecinde esnek çalışma uygulamasına geçen işletmelere, esnek çalışmanın verimliliğe etkisi sorulmuştur. Bitlis ilinde esnek çalışmanın verimlilik üzerinde olumsuz bir etkisi olmadığını söyleyen işverenlerin oranı yüzde 43,2 seviyesindedir.

Şekil 17: Esnek Çalışmanın Verimliliğe Etkisi

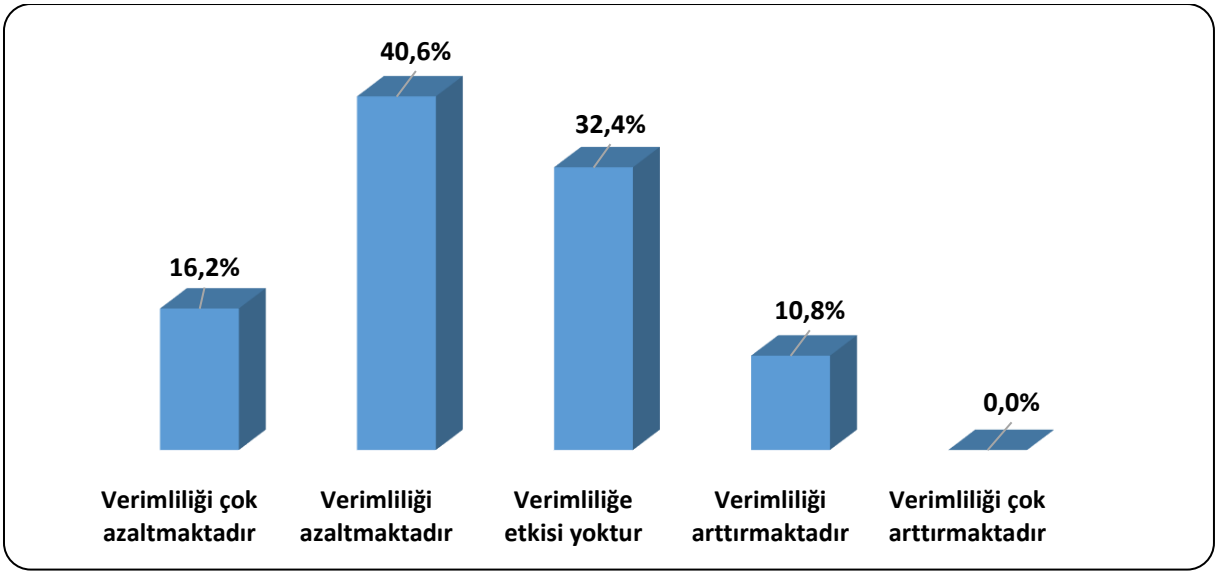

Pandemi sürecinde İŞKUR özellikle pasif işgücü programları ile işgücü piyasasına destek olmuştur. Bu dönemde Kısa Çalışma Ödeneği (KÇÖ) ve Nakdi Ücret Desteği (NÜD) gibi pasif işgücü programları oldukça etkin kullanılmıştır. Bitlis ilinde araştırma kapsamındaki işverenlere KÇÖ ve NÜD ile ilgili İŞKUR'un performansını nasıl bulduklarını sorduğumuzda, "başarılı" veya "çok başarılı" buldum diyenlerin oranı KÇÖ için yüzde 87,0 iken NÜD için yüzde 94,6 düzeyindedir.

Bitlis ilinde 20+ istihdamlı ve araştırma kapsamına giren sektörlerdeki işletmeler için 5.290 erkek çalışan ve 2.121 kadın çalışan olmak üzere toplam 7.410 çalışan tespit edilmiştir.

Tablo 13: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Sektörler	Erkek Çalışan	Kadın Çalışan	Toplam Çalışan
İmalat	2.152	1.244	3.396
Toptan ve perakende ticaret	966	460	1.426
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	485	130	615
İnşaat	585	24	609
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	320	14	334
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	156	143	300
Ulaştırma ve depolama	184	1	185
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	123	51	175
Eğitim	115	43	158
Madencilik ve taş ocakçılığı	85	0	85
Diğer hizmet faaliyetleri	50	1	51
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	37	3	40
Bilgi ve iletişim	31	5	36
Genel Toplam	**5.290**	**2.121**	**7.410**

Sektörlere göre dağılımda ise; Bitlis ilinde çalışanların en fazla olduğu sektörler İmalat, Toptan ve perakende ticaret ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleridir. Toplam çalışanların içinde bu üç sektörde çalışanların oranı yüzde 73,4 düzeyindedir.

Kadın istihdamının en fazla olduğu sektör İmalat sektörüdür. İl genelindeki toplam kadın çalışanların içinde İmalat sektöründe çalışanların payı yüzde 58,7 seviyesindedir. Bitlis ilinde kadın çalışan oranının en yüksek olduğu sektör ise İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe kadın çalışan oranı yüzde 47,8 düzeyindedir.

Türkiye genelinde Eğitim, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile Finans ve Sigortacılık sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir.

2.2. AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin taleplerini ve ihtiyaçlarını ortaya koymaktadır. Açık işlere ilişkin bilgiler derlenerek ihtiyaç duyulan meslekler ve bu mesleklere ilişkin talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisi elde edilmektedir. Bu bilgiler; açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek amacıyla alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işletmelere açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve varsa bu açık işlere ait meslek bilgisinin yanında, bu mesleklerde cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, engelli çalışan tercih edip edemeyecekleri, mevcut açık işler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, işverenlerin boş pozisyonlarını doldurabilmek için iş arayanları hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletme Oranı

Sektörler	Açık İş	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşveren Oranı
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	40	6,2%	20,1%
İmalat	35	1,0%	6,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3	7,0%	50,0%
Toptan ve perakende ticaret	1	0,1%	5,6%
Genel Toplam	**80**	**1,1%**	**4,4%**

Bitlis ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 5 işletmede 80 açık iş tespit edilmiştir. Bitlis ilinde açık iş sayısı en fazla olan sektör İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörüdür. Bitlis ilinde araştırma döneminde toplam 80 kişilik açık işin 40 kişilik kısmı, İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık işlerin en fazla olduğu bir diğer sektör ise İmalat sektörüdür.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması ile elde edilmektedir. Bitlis ilinde açık iş oranı yüzde 1,1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde araştırma döneminde açık iş oranı yüzde 1,3 olarak tespit edilmiştir. Bitlis ilindeki açık iş oranı Türkiye ortalamasının gerisindedir. Bitlis ilinde açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 7,0 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü olarak tespit edilmiştir.

Bitlis ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin içinde açık işi bulunan işletmelerin oranı yüzde 4,4 seviyesindedir. Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı ise yüzde 18,6 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 18: Mevcut Açık İşler İçin Cinsiyet Tercihi

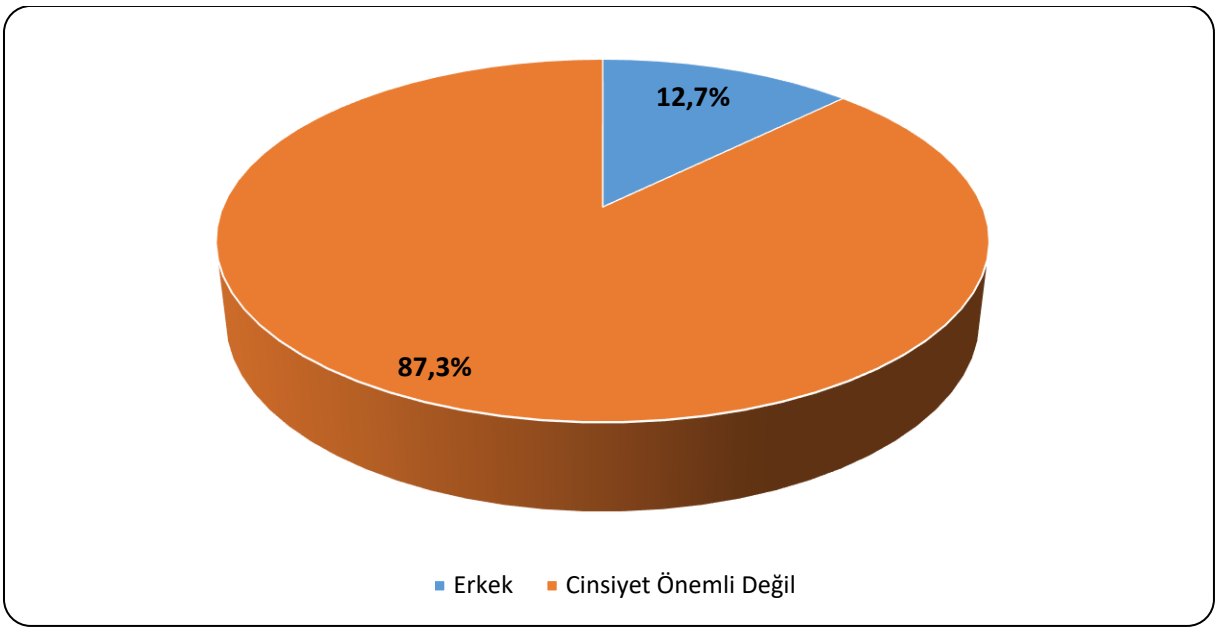

Şekil 18 üzerinde Bitlis ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işletmelerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Bitlis ilinde işverenlerin cinsiyetin önemli olmadığını belirttikleri açık işlerin oranı yüzde 87,3 iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 57,5 olarak gerçekleşmiştir. Mevcut açık işler için kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,4 iken; Bitlis ilinde araştırma döneminde işverenler özellikle kadın işgücü tercihinde bulunmamışlardır. Türkiye genelinde açık işlerin yüzde 34,1'inde işverenler açık işlerinde erkek tercih edeceklerini belirtmiştir. Bitlis ilinde ise mevcut açık işlerin içinde erkek tercih edilen açık işlerin oranı yüzde 12,7 seviyesindedir.

Türkiye genelinde çalışan sayısı içinde kadınların oranı düşük iken, işverenlerin büyük bir kısmı mevcut açık işlerinde istihdam edecekleri kişinin cinsiyetinin önemli olmadığını belirtmiştir. Bu durum kadın istihdamının artması konusunda önem arz etmektedir.

Şekil 19: Mevcut Açık İşler İçin Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

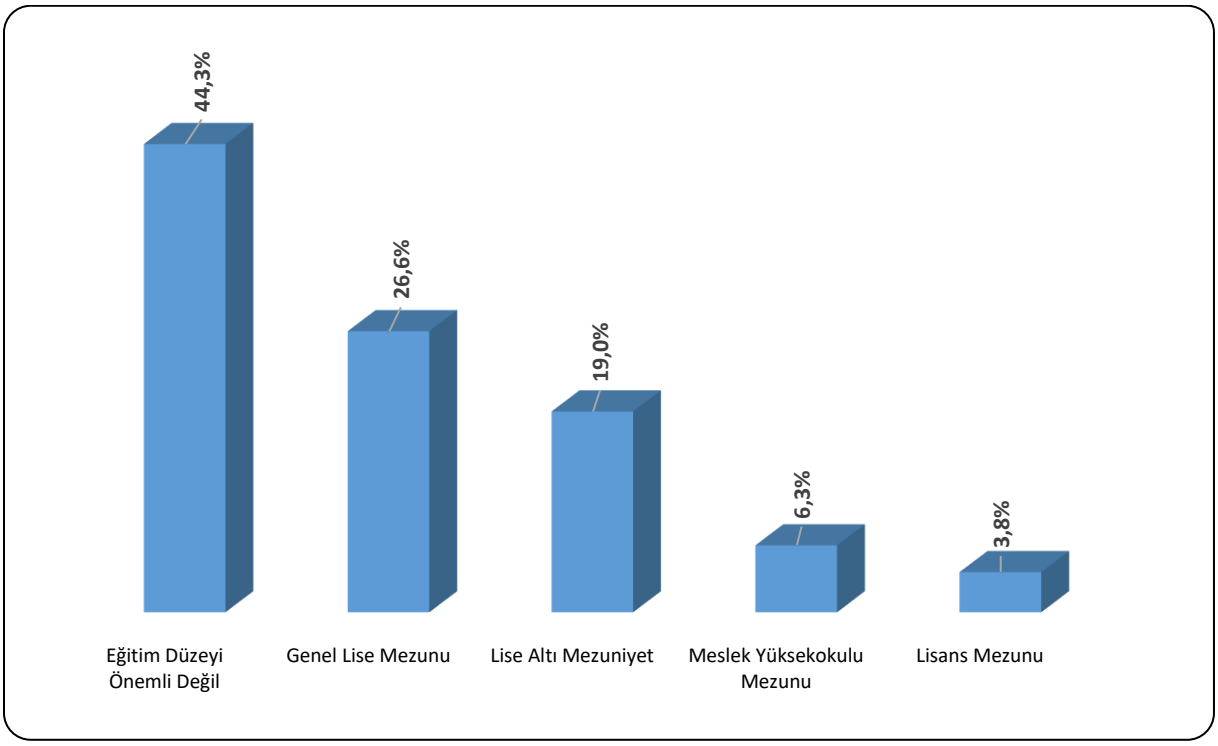

İşverenlere mevcut açık işleri için aradıkları asgari eğitim düzeyi sorulmuştur. Bitlis ilindeki açık işler incelendiğinde, asgari düzeyde "Eğitim Düzeyi Önemli Değil" olarak talep edilen açık işlerin oranı yüzde 44,3 düzeyindedir. "Genel Lise Mezunu" şeklinde talep edilen açık işlerin payı ise yüzde 26,6 seviyesindedir.

Şekil 20: Mevcut Açık İşlerin Aranma Kanalı

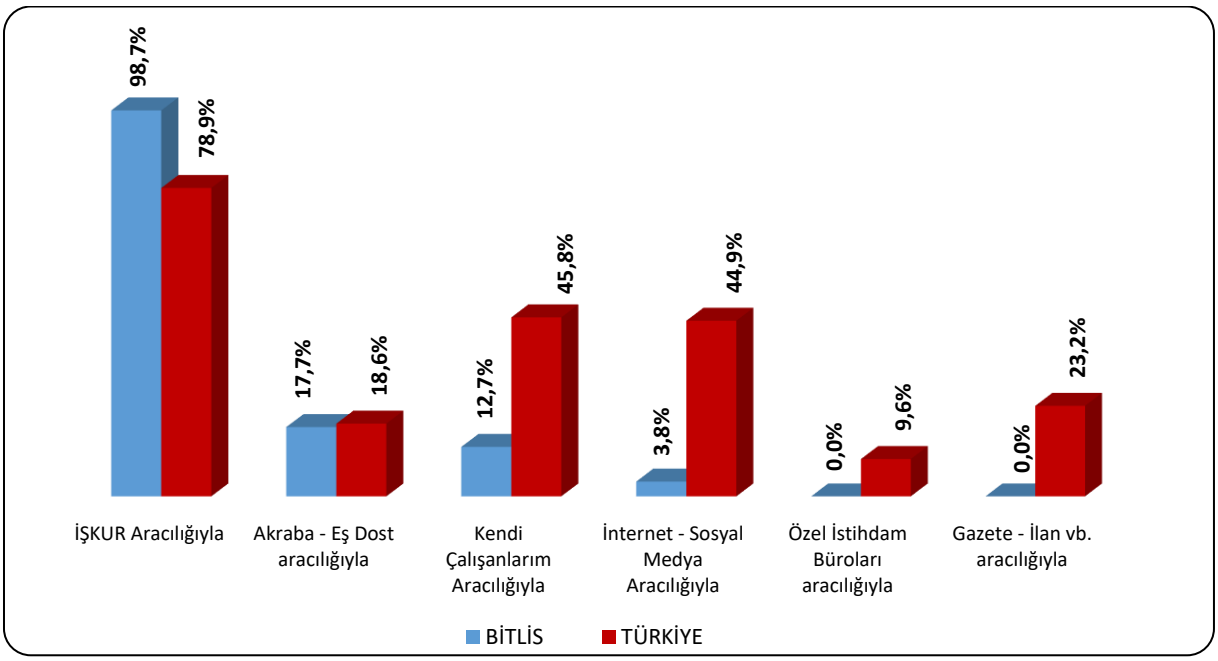

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu, özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek ve iş arayanla doğru işi en etkin biçimde eşleştirmek kurumumuz görevlerinden biridir.

Şekil 20 üzerinde Bitlis ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Bitlis ilinde 20+ istihdamlı işletmelerden alınan açık işlerin içinde İŞKUR aracılığıyla arananların oranı yüzde 98,7 seviyesindedir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 78,9 olarak gerçekleşmiştir. Bitlis ilinde ikinci sırada yüzde 17,7 ile Akraba - Eş Dost aracılığıyla açık işler aranmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 12,7 ile Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla mevcut açık işler aranmaktadır.

Tablo 15: Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceriler	Öncelik Sırası
Takım Çalışması	1
Sorun Çözme ve İnsiyatif Alabilme	2
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	3
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	4
İş Tecrübesi	5
İletişim ve İfade Yeteneği	6
Bilgisayar Kullanımı	7
Analitik Düşünebilme	8
İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	9
Yabancı Dil	

Bitlis ilinde açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, Takım Çalışması becerisi ilk sırada yer almaktadır. Bu beceriyi sırasıyla Sorun Çözme ve İnsiyatif Alabilme ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri takip etmektedir. İlimizde, Yabancı Dil becerisi araştırma dönemindeki açık işler için işverenler tarafından aranmamaktadır.

Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayıları

Meslekler	Açık İş
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	45
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	30
Profesyonel Meslek Mensupları	3
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1

Bitlis ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup, toplam açık işler içerisinde bu meslek grubunun payı yüzde 56,8 seviyesindedir. İkinci sırada ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu bulunmaktadır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Arama Kanalları

Meslekler	Akraba - Eş Dost	Gazete - İlan vb.	İnternet - Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	22,2%	0,0%	0,0%	100,0%	22,2%	0,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Yöneticiler	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Hizmet ve Satış Elemanları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; Bitlis ilinde arama kanalları içerisinde İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grupları Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Profesyonel Meslek Mensupları olmuştur. Bu meslek gruplarındaki açık işlerin büyük bölümü İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur.

Tablo 18: Açık İşi olan Meslekler İçin Talep Edilen Beceri Sırası

Meslekler	Analitik Düşünebilme	Bilgisayar Kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	İletişim ve İfade Yeteneği	İş Tecrübesi	Sorun Çözme ve İnsiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki/ Teknik Bilgi ve Tecrübe
Dokuma Konfeksiyon Makineci								1		
Ön Muhasebeci		1								
Park Temizlik İşçisi			1				3	2		
Büro İşçisi	2	1					3			
Destek Personeli (Yardımcı Hizmetler)					2		1	3		
İşyeri Hekimi				2	1		3			
Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)						1		3		2
İş Makineleri Operatörü							2	3		1

Tablo 18 üzerinde Bitlis ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. İş Makineleri Operatörü mesleklerinde Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi ilk sırada aranmaktadır.

Tablo 19: Tercih Edilen Cinsiyete Göre En Fazla Açık İşi Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
-	İş Makineleri Operatörü	Dokuma Konfeksiyon Makineci	Dokuma Konfeksiyon Makineci
-	-	Park Temizlik İşçisi	Park Temizlik İşçisi
-	-	Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	İş Makineleri Operatörü
-	-	Destek Personeli (Yardımcı Hizmetler)	Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)
-	-	Büro İşçisi	Destek Personeli (Yardımcı Hizmetler)
-	-	İşyeri Hekimi	Büro İşçisi
-	-	Ön Muhasebeci	İşyeri Hekimi
-	-	-	Ön Muhasebeci
-	-	-	-
-	-	-	-

Bitlis ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Dokuma Konfeksiyon Makineci, Park Temizlik İşçisi ve İş Makineleri Operatörü meslekleridir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu ve açık iş sayısının en fazla olduğu meslek İş Makineleri Operatörü; cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise en çok aranan meslek Dokuma Konfeksiyon Makineci mesleğidir.

2.3. TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında işverenlere son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bu mesleklerde eleman temininde güçlük çekilmesinin nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Bitlis ili işgücü piyasasının talep kısmında yaşanan darboğazları daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin temin etmekte güçlük çektiği meslekler, eleman sayıları ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin etmekte zorlandığı gibi veriler ile önemli bilgi elde edilmektedir. Bu bölümde ele alınacak bilgiler, İlin istihdam politikasına da yön verecektir. Bu kapsamda temininde güçlük çekilen meslekler, sektör ve meslek grupları bazında detaylıca incelenecektir.

Araştırma kapsamında Türkiye genelinde 8.793 işletmenin (20+ istihdamlı) çeşitli mesleklerde eleman temininde güçlük çektiği tespit edilmiştir. Bitlis ilinde ise 20+ istihdamlı 7 işletme son bir yıl içerisinde temininde güçlük çekilen meslekler olduğunu ifade etmiştir. Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 10,6'sı son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çektiğini belirtirken, Bitlis ilinde ise bu oran yüzde 6,1 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayıları

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	96
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	10
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3
Toptan ve perakende ticaret	3
Genel Toplam	**112**

Bitlis ilinde 112 kişilik işgücü için temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. Bitlis ilinde temininde güçlük çekilen elemanların içinde İmalat sektörünün payı yüzde 85,5 seviyesindedir. Bunun dışında, İdari ve destek hizmet faaliyetleri ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörleri de ilk sıralarda yer alan ve eleman temininde güçlük çekilen diğer sektörlerdir.

Şekil 21: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısının Dağılımı

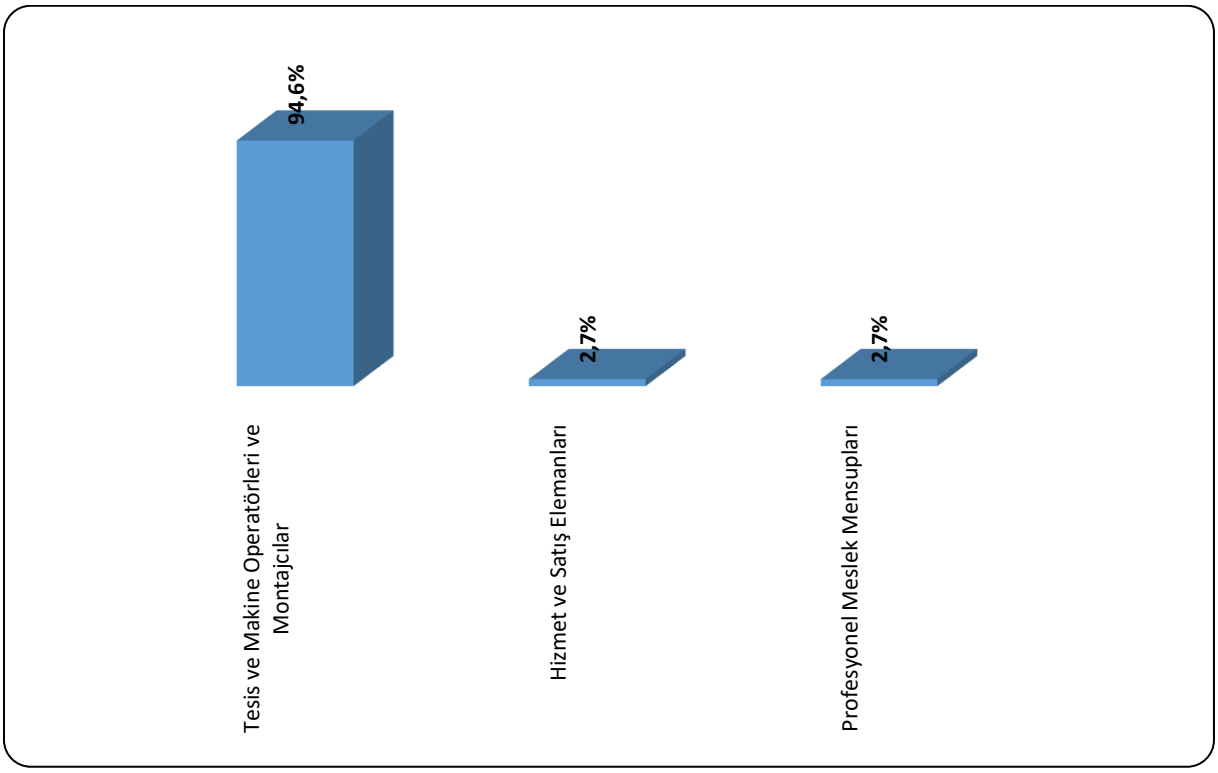

Bitlis ilinde meslek gruplarına göre eleman temininde güçlük çekilen meslekler incelendiğinde 106 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunun ön plana çıktığı görülmektedir. Bu meslek grubunun toplam TGÇM içindeki payı yüzde 94,6 seviyesindedir.

Türkiye genelinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu temininde güçlük çekilen eleman sayısında birinci sırada bulunmaktadır. Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde ilgili meslek grubunun payı yüzde 37,0 seviyesindedir.

Tablo 21: Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Meslekler	TGÇM Eleman Sayısı
Dokuma Konfeksiyon Makineci	76
Düz Dikiş Makineci	20
İş Makineleri Operatörü	10
Şarküteri Ürünleri Satış Elemanı	3
İşyeri Hekimi	3

Bitlis ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 76 kişi ile Dokuma Konfeksiyon Makineci mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 20 kişi ile Düz Dikiş Makineci ve 10 kişi ile İş Makineleri Operatörü meslekleri gelmektedir.

Şekil 22: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

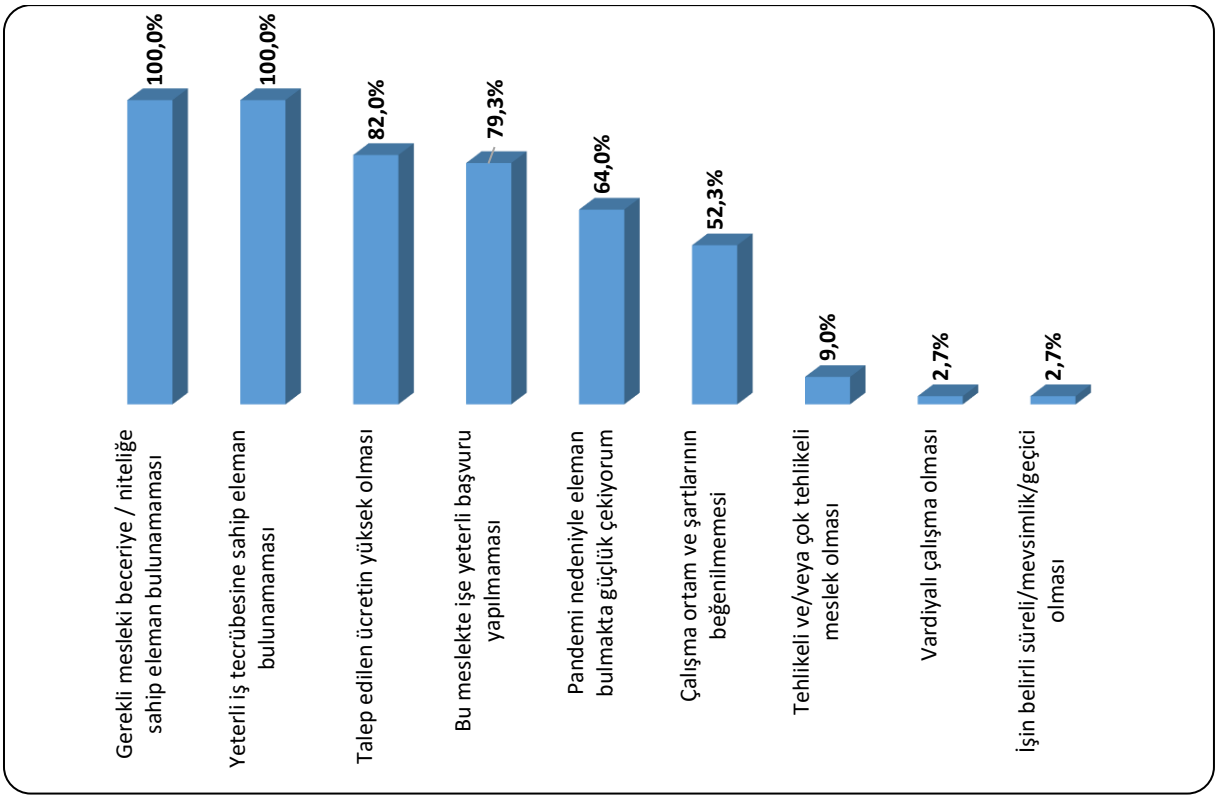

Bitlis ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işletmelerin TGÇM Nedenleri Dağılımında da ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Eleman temininde güçlük çekilme nedenlerini ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için talep edilen beceri ve tecrübeye sahip bireyler sağlandığında işgücü talep ve arzı dengelenmiş olacaktır.

2.4. GELECEK DÖNEM İSTİHDAM BEKLENTİLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu bağlamda işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimlerini belirlenmektedir.

Bu bölümde Bitlis ilinde 2021 Yılı araştırma dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2022 tarihi itibariyle işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 13,8'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Bitlis ilinde istihdamın artacağını düşünen işletmelerin oranı 24,6 seviyesindedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 1,6 ve Bitlis ilinde ise yüzde 1,8 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 22: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Değişmeyecek	Fikrim Yok
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	0,0%	33,3%	66,7%
İmalat	33,3%	0,0%	13,3%	53,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	33,4%	0,0%	0,0%	66,6%
İnşaat	21,9%	3,1%	18,8%	56,3%
Toptan ve perakende ticaret	27,8%	0,0%	11,1%	61,1%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	0,0%	25,0%	75,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	20,1%	0,0%	0,0%	79,9%
Eğitim	20,0%	0,0%	20,0%	60,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	25,0%	25,0%	50,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	50,0%	0,0%	50,0%	0,0%
Genel Toplam	**24,6%**	**1,8%**	**16,7%**	**57,0%**

Sektörlere göre istihdam değişim beklentisi incelendiğinde istihdamda artış bekleyen işletmelerin oranı Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe en yüksek düzeydedir. İstihdamda azalış bekleyen işletme oranı en fazla olan sektör ise İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür.

Tablo 23: Sektörlere Göre Beklenen İstihdam Değişimi

Sektörler	Genelleştirilmiş Net İstihdam Değişimi	Genelleştirilmiş NIDO
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	68	167,5%
İnşaat	106	17,4%
İmalat	486	14,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	40	6,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	20	6,0%
Toptan ve perakende ticaret	66	4,6%
Diğer hizmet faaliyetleri	2	3,9%
Eğitim	1	0,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	-1	-0,3%
Genel Toplam	**788**	**10,6%**

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde bir yıl sonrası için (30 Nisan 2022) istihdamın yüzde 2,1 artacağı beklenmekte olup Bitlis ilinde ise bu oran yüzde 10,6 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam artışı 486 kişilik artış ile İmalat sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı yüzde 167,5 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe beklenmektedir.

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Beklenen İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	493
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	216
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	37
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	23
Hizmet ve Satış Elemanları	12
Profesyonel Meslek Mensupları	5
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1
Genel Toplam	**788**

Bitlis ilinde önümüzdeki bir yıl içerisinde en fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu 493 kişilik artış ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubudur. 30 Nisan 2022 tarihine kadar en düşük istihdam artışı beklenen meslek grubu ise Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubudur.

Tablo 25: En Fazla Net İstihdam Artış ve Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Dokuma Konfeksiyon Makineci	Ağaç Oymacısı/Ahşap Oymacısı
Diğer Erkek Terzileri Kadın Terzileri Ve Giyecek Dikicileri	Özel Eğitim Öğretmeni
Beton Ve Betonarme Kalıpçısı	-
Ahşap Kalıpçı	-
Kompleci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	-
Konfeksiyon İşçisi	-
Diğer Elektrik Teknisyenleri	-
Beton Parke Ve Bordür Taşı Döşeme İşçisi	-
Betonarme Demircisi	-
Park Temizlik İşçisi	-

Bitlis ilinde gelecek dönem, net istihdam artışının en fazla olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Dokuma Konfeksiyon Makineci, Diğer Erkek Terzileri Kadın Terzileri Ve Giyecek Dikicileri ve Beton Ve Betonarme Kalıpçısı meslekleridir. Ağaç Oymacısı/Ahşap Oymacısı mesleği ise en fazla net istihdam azalışı beklenen meslek olarak belirtilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bitlis İli İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2021 yılında Bitlis ilinde gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ile istihdamın korunması ve artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında yer alan işletmelerden alınan bilgiler doğrultusunda son bir yıl içinde temininde güçlük çekilen mesleklerde, işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İşgücü piyasasını, emeğini arz eden çalışma istek ve arzusundaki kişiler ile emeği talep eden işverenler oluşturmaktadır. TÜİK tarafından her ay yayınlanan ve Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarına ilişkin sonuçları içeren veriler işgücü piyasasının arz yönüne ilişkin temel bilgi kaynağı kabul edilmektedir. TÜİK 2013 yılından günümüze il düzeyinde işgücü verisi yayınlamamaktadır. 2014 itibariyle TÜİK'in yayınladığı işgücü istatistikleri içinde yalnızca yıllık bazda bölgesel veriler yer almaktadır. 2020 yılı TÜİK verilerine göre TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari) bölgesinde işsizlik oranı ise yüzde 23,6 düzeyindedir. 2022 yılından itibaren aylık istatistiklerin bölgesel düzeyde açıklanabilmesi için TÜİK tarafından çalışmalar sürdürülmektedir.

Bitlis ilinde İŞKUR'da kaydı bulunan kişilerin önemli bir bölümü vasıf gerektirmeyen mesleklere sahip kişilerdir. İlimizde mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı ile birlikte bazı sektörlerde kalifiye eleman temininde de sıkıntı yaşanmaktadır. Bir çok işveren, açık işlerinde ve eleman temininde güçlük çektiği mesleklerde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanabilmesi için İŞKUR'un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya koymaktadır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre yapılacak çalışmalarla kurs ve programların planlanması istihdamın arttırılmasına yardımcı olacaktır.

Bitlis ili İşgücü Piyasası Araştırma sonuçlarına göre araştırma kapsamında yer alan işletmelerdeki toplam çalışanların içinde erkeklerin payı yüzde 71,4 iken kadınların payı ise yüzde 28,6 olarak tespit edilmiştir. İlimizde en fazla sayıda kadın çalışanın istihdam edildiği

sektör İmalat sektörüdür. Kadın istihdamındaki yoğunluk sektörler arasında farklılık göstermektedir. Bitlis ilinde Kadın çalışan oranı en yüksek olan sektör İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. Ülkemizde kadın çalışan oranının diğer sektörler ile kıyaslandığında nispeten daha yüksek olduğu sektörler Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile Finans ve Sigortacılık gibi sektörlerdir. Bu sektörlerde belirli bir eğitim düzeyinin üzerinde eğitime sahip kadınların istihdam edilme şansı daha yüksektir.

Ülkemizde kadınların işgücüne katılım oranı OECD ve AB ülkeleri ile kıyaslandığında düşük seviyededir. Kadınların işgücüne katılımının artması, kadınlara yalnızca ekonomik bağımsızlık kazandırmamakta, aynı zamanda sosyal hayatta daha etkin olmalarını sağlamaktadır. Ülkemizde ve ilimizde istihdamın arttırılması için kadın istihdamı teşvik edilmelidir. İş ve aile yaşamı dengesinin sağlanmasına yönelik gerekli düzenlemeler öncelikli olarak hayata geçirilmelidir. Kadınların eğitim seviyesinin artırılması, düşük eğitim seviyesine sahip kadınların mesleki eğitim kurslarından yararlandırılması, kadın istihdamına yönelik teşviklerin geliştirilmesi gerekmektedir. Kadın girişimcilerin daha fazla kadın istihdam etme eğiliminde olduğu bilinmektedir. Bu nedenle kadın girişimciliğini de teşvik etmek önem arz etmektedir.

Bitlis ilinde İŞKUR'a kayıtlı kadın iş arayanların kayda değer kısmı nitelik gerektirmeyen mesleklerde iş aramaktadır. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde gelişim göstermelerine bağlıdır.

2021 yılı Ocak-Ekim döneminde Bitlis ilinde aktif işgücü piyasası programları kapsamında 163 kurs ve program düzenlenmiş olup bu kurs ve programlardan toplam 2.473 kişi faydalanmıştır. İŞKUR tarafından açılan kurs ve işbaşı eğitim programlarının yararlanıcılara mesleki beceri ve tecrübe kazandırdığı bunun sonucunda da yararlanıcıların işgücü piyasasında tutunma ihtimalinin ve istihdam edilebilirliklerinin arttığı söylenebilir.

İŞKUR'un emek piyasalarındaki etkin rolü oldukça önemlidir. Aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak yeni bir meslek kazanmaları veya varolan mesleklerinde gerekli beceri ve tecrübeyi kazanmaları amaçlanmaktadır. Yıllar itibariyle İŞKUR istatistikleri incelendiğinde aktif işgücü programlarına ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Bitlis ilinde 20 ve üzeri istihdama sahip işletmeler içerisinde istihdamda öncü sektörler İmalat, Toptan ve perakende ticaret ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleridir.

Bitlis ilinde araştırma kapsamında yer alan işletmelerin içinde, pandemi döneminde işlerinin "azaldığını" veya "çok azaldığını" belirten işletmelerin oranı yüzde 62,3 seviyesindedir.

Bitlis ili İşgücü Piyasası Araştırmasının uygulandığı Mart-Nisan döneminde 5 işletmede 80 açık iş tespit edilmiştir. Bitlis ilinde İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 80 kişilik açık işin 40 kişilik kısmı, İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründeki işverenlerden gelmiştir. İlgili dönemde açık işlerin nispeten yüksek olduğu diğer bir sektör ise İmalat sektörüdür.

Bitlis ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin içinde açık iş bulanan işletme oranı yüzde 4,4 seviyesindedir. Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı ise yüzde 18,6 olarak gerçekleşmiştir.

Açık işi olan işletmelerin içinde; aradıkları elemanlar için talep edilen asgari eğitim düzeyine "Eğitim Düzeyi Önemli Değil" cevabı veren işletmelerin oranı Bitlis ilinde yüzde 44,3 seviyesindedir.

Eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenleri incelendiğinde, İşverenlerin istedikleri elemanları bulmakta yaşadıkları zorlukların en fazla "Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması" nedeninden kaynaklandığı görülmektedir. Ülke genelinde son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekildiği belirtilen çoğu meslek için ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında yer alan işverenlere bir yıl sonrası için yöneltilen "işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 13,8'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Bitlis ilinde istihdamın artacağını düşünen işverenlerin oranı yüzde 24,6 seviyesindedir. Diğer taraftan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 1,6 iken Bitlis ilinde yüzde 1,8 olarak gerçekleşmiştir.

Olağanüstü bir süreçten geçtiğimiz bu dönemde sosyo-ekonomik kırılganlığın dünya genelinde arttığı gözlenmektedir. Pandemi döneminde yaşanan gelişmeler ve son yıllarda hızla gelişen teknoloji, üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir işgücü piyasasının

oluşması için önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. İşgücü piyasasının mevcut durumunu görerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla işgücü piyasası analiz raporu hazırlanmıştır.

EKLER

4.1. 2021 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞLETME BİLGİ FORMU

İŞKUR

2021 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2021 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan İşgücü Piyasası Araştırması (İPA) ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörel bazda ihtiyaçların belirlenmesine yönelik bilgi toplanması ve işgücünün yetiştirilmesine yönelik programların geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak maksadıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu İle İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile teminat altına alınmıştır. İlgili Kanun uyarınca şahsınıza ait bu bilgiler idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistiki maksadı dışında kullanılamaz.

2-Türkiye İş Kurumu Kanununu gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içerisinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 5.896 TL (beşbinsekizyüzdoksanaltılira) İdari Para Cezası verilir.

3-İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka maksatla kullanılamaz. Bu maddeye aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136'ncı maddesi hükümleri uygulanır.

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe yetkilileri tarafından doldurulması gerekmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

İşyerinin Yasal Unvanı :.....

1

İşyeri ile İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
1.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
1.2. İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?*		
1.3. İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
1.4. İşyerinizde kısmi (part-time) çalışma yapılıyor mu?		
1.5. E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapılıyor mu?		

1) Gelecek bir yıl içinde ilinizde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 2'ye geçiniz. Hayır ise, soru 3'e geçiniz.)

Evet ( ) Hayır ( )

2) Yatırımla İlgili Bilgiler

Yatırımın Türünü Belirtiniz.

İlave Yatırım ( ) Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs. alımı veya kiralanması
Teknolojik Yatırım ( ) Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi
Stratejik Yatırım ( ) İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü AR-GE, eğitim ve pazarlama faaliyetleri
Diğer ( )

3) İşyerinizde toplam kaç çalışanınız bulunmaktadır?

Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

* AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

BÖLÜM I-AÇIK İŞLER

4) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

Evet ( ) 5.1. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 6.Soruya geçiniz.

5.1) Eleman aranılan meslekler

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Çıraklık 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	Açık işiniz için cinsiyet tercihinizi belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Cinsiyet önemli değil	Açık İşinizde Engelli Çalıştırmak İster misiniz? 1. Evet 2. Hayır 3. Fark etmez	Talep Edilen Bilgi ve Beceriler * a)Bilgisayar kullanımı b)Analitik Düşünebilme c)İletişim ve ifade yeteneği d)İkna kabiliyeti ve pazarlama gücü e)Sorun çözme ve inisiyatif alabilme f) Takım çalışması g)Yabancı Dil h)Yeterli mesleki / teknik bilgi i) İş tecrübesi j) Fiziki ve bedensel yeterlilik			İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz? ** a) Akraba - Eş Dost b) Gazete - İlan, vb. c) İnternet - Sosyal Medya d) İŞKUR e) Kendi çalışanlarım aracılığıyla f) Özel İstihdam Büroları		
					1.	2.	3.	1.	2.	3.

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1. En önemli olacak şekilde sıralanmalıdır.)
Kullandığınız arama kanallarından **EN AZ 1, **EN FAZLA** 3 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM II – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2022 TARİHİ İTİBARİYLE) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

6) 1 yıl sonra (30 Nisan 2022 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ →	6.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ →	7. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ →	7. soruya geçiniz.

6.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2022 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2022 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet →	7.1'e geçiniz.
	Hayır →	8. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok →	8. soruya geçiniz.

7.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2022 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM III - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

8) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslek var mı?

Evet ( ) 8.1. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 9.Soruya geçiniz.

8.1) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri, bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz kişi sayısı ile nedenlerini belirtiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması 2. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi 3. Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 4. İşin belirli süreli/mevsimlik/geçici olması 5. Talep edilen ücretin yüksek olması 6. Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması 7. Vardiyalı çalışma olması 8. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 9. Pandemi nedeniyle eleman bulmakta güçlük çekiyorum							
		1	2	3	4	5	6	7	8

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM IV – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

9) Gelecek 10 yıl içerisinde işgücü piyasasında yaşanan teknolojik değişim ya da dönüşümlerin sektörünüzdeki istihdama yansıması nasıl olacaktır?

İstihdamı arttıracaktır. ( ) İstihdamı azaltacaktır. ( ) İstihdamı Değiştirmez. ( ) Fikrim yok. ( )

10) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz (Geleceğin Meslekleri) meslekler nelerdir?

.....
.....

11) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet ( ) 12. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 13. Soruya geçiniz.

12) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandınız?
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Temini ( )
İşbaşı Eğitim Programları ( )
Nakdi Ücret Desteği ( )
Mesleki Eğitim Kursu ( )
Kısa Çalışma Ödeneği ( )
Danışmanlık ve Yönlendirme ( )
Teşvikler ( )
Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme İşbirliği Protokolü (MEGİP) ( )
Çalışanların Mesleki Eğitimi ( )
(14. Soruya Geçiniz)

13) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)
İŞKUR hizmetleri hakkında yeterli bilgi sahibi değilim. ( )
İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ( )
İŞKUR İnternet sitesi/mobil uygulaması kullanışlı değil. ( )
Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması. ( )
İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor. ( )
İŞKUR hizmetlerinden memnun kalmadım. ( )
İŞKUR'da aradığım nitelikte eleman bulamadım. ( )
Diğer (Belirtiniz).....

14) Kısa Çalışma Ödeneğinden faydalandınız mı?

Evet ( ) 15. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 17. Soruya geçiniz.

15) COVİD-19 sürecinde İŞKUR tüm Türkiye genelinde işverenlere Kısa Çalışma Ödeneği hizmetinde bulunmuştur. Süreç içerisinde İŞKUR'un performansını nasıl değerlendirirsiniz?

Çok başarılı buldum. ( )
Başarılı buldum. ( )
Kararsızım. ( )
Başarısız buldum. ( ) (Nedenini Belirtiniz.)
.....
.....
Çok başarısız buldum. ( ) (Nedenini Belirtiniz.)
.....
.....

16) Kısa çalışma ödeneği (KÇÖ) faaliyetlerinizin devamlılığını nasıl etkiledi?

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

KÇÖ sayesinde istihdam korundu. ( )
KÇÖ sayesinde firma faaliyetlerine devam etti. ( )
KÇÖ sayesinde iş saatleri azaltılarak personelimiz arasında COVİD-19 bulaşma riski azaldı. ( )
KÇÖ maliyetleri düşürdü. ( )

17) COVİD-19 sürecinde İş Kanunu'nun Geçici 10'uncu maddesi kapsamında işçilerinizi ücretsiz izne ayırdınız mı?

Evet ( ) 18. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 21. Soruya geçiniz.

18) Ücretsiz izne ayrılan işçilere sunulan Nakdi Ücret Desteği uygulamasından faydalandınız mı?

Evet ( ) 19. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 21. Soruya geçiniz.

19) Nakdi Ücret Desteğinden yararlanma sürecinde İŞKUR'un performansını nasıl değerlendirirsiniz?

Çok başarılı buldum. ( )
Başarılı buldum. ( )
Kararsızım. ( )
Başarısız buldum. ( ) (Nedenini Belirtiniz.)
.....
.....
Çok başarısız buldum. ( ) (Nedenini Belirtiniz.)
.....
.....

20) Nakdi Ücret Desteği (NÜD) faaliyetlerinizin devamlılığını nasıl etkiledi? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

NÜD sayesinde istihdam korundu. ( )
NÜD sayesinde firma faaliyetlerine devam etti. ( )
NÜD sayesinde iş saatleri azaltılarak personelimiz arasında COVİD-19 bulaşma riski azaldı. ( )
NÜD işçilik maliyetlerimizi düşürdü. ( )

21) COVİD-19 döneminde işleriniz nasıl etkilendi?

Çok arttı ( ) (23. soruya geçiniz.)
Arttı ( ) (23. soruya geçiniz.)
Değişmedi ( ) (23. soruya geçiniz.)
Azaldı ( ) (22. soruya geçiniz.)
Çok azaldı ( ) (22. soruya geçiniz.)

22) Normalleşme sürecinde sektörünüzün ne kadar sürede pandemi öncesi döneme döneceği kanaatindesiniz?

3 ay- 6 ay ( )
6 ay- 1 yıl ( )
2 yıl ( )
Daha fazla ( )

23) Pandemi Döneminde işyerinizde esnek çalışma (Dönüşümlü, uzaktan çalışma, kısmi süreli çalışma vs.) uyguluyor musunuz?

Evet ( ) 24. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 26. Soruya geçiniz.

24) Esnek çalışma (Dönüşümlü, Uzaktan Çalışma, Kısmi Süreli Çalışma vs.) verimliliği nasıl etkilemektedir?

Verimliliği çok azaltmaktadır. ( )
Verimliliği azaltmaktadır.( )
Verimliliğe etkisi yoktur. ( )
Verimliliği arttırmaktadır ( )
Verimliliği çok arttırmaktadır. ( )

25) Covid-19 salgını sonrasında da esnek çalışma (Dönüşümlü, Uzaktan Çalışma, Kısmi Süreli Çalışma vs.) imkanı sağlayacak mısınız?

Evet ☐ Hayır ☐

26) COVİD-19 sürecinde İşgücü Piyasalarında yaşanan ve özellikle teknolojiye dayalı uzaktan çalışma modellerinin yaygınlaşmasının, bundan sonraki işgücü taleplerinizi etkileyeceğini düşünüyor musunuz?

Evet ☐ Hayır ☐

2021 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.